ฉบับปฐมฤกษ์

วารสาร

โพธิยาลัย

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ๑

- วันวิสาขบูชา วันที่ชาวพุทธควรใส่ใจ
- วางใจอย่างไร เมื่อไปงานศพ
- ศตวัสสา คุณแม่ปราณี สำเริงราชย์
- เหตุแห่งคำตรัส... : (๑)
- ทัศนะ : เกี่ยวกับการปฏิรูป
- อาลัยหลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ
- เรื่องเล่าสำหรับเยาวชน
- ใต้ฟ้าวัดจากแดง

เปิดเล่ม...

วารสารโพธิยาลัย ฉบับนี้ ถือเป็นวารสารน้องใหม่ในเครือวัดจากแดง เริ่มต้นฉบับแรกวิสาขฤกษ์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นับเป็นสิริมงคล แก่ผู้จัดทำและผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น ในฉบับนี้ จึงมีบทความเกี่ยวกับวิสาขบูชาว่ามีความเป็นมาอย่างไร ในแง่มุมใหม่ที่ให้ความรู้ที่น่าสนใจสำหรับพวกเราชาวพุทธ

นอกจากนั้น ก็จะเป็นบทความประจำฉบับธรรมะจากพระอาจารย์ประนอม ธมฺมาลงฺกาโร รองเจ้าอาวาสวัดจากแดง ซึ่งท่านมีลีลาการแสดงธรรมที่สนุกสนานแต่ยังคงความเข้มข้นด้วยสาระ ทำให้ผู้อ่านได้ความรู้ที่แปลกใหม่อีกเช่นกัน

เรื่องพิเศษประจำฉบับนี้ คือ ศตวัสสา คุณแม่ปราณี สำเริงราชย์ เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมวิวัฏฏะ ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ท่านเป็นผู้หญิงที่เรียนธรรมะปฏิบัติธรรมะ ในแนววิปัสสนาเป็นเวลายาวนาน จนกระทั่งมีผู้มาขอปฏิบัติด้วยมากขึ้นๆ ทำให้ท่านตัดสินใจเปิดเป็นสำนักปฏิบัติธรรมวิวัฏฏะ และมูลนิธิปราณี สำเริงราชย์ มีผู้ให้การสนับสนุนและมีผู้มาปฏิบัติต่อเนื่องกันมาจวบจนปัจจุบันที่ท่านมีอายุครบศตวรรษในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ศกนี้ เราจึงทำรายงานมานำเสนอแก่ท่านผู้อ่านวารสารของเรา

มีคอลัมน์ มุมมอง หรือที่ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Perspective เป็นการนำมุมมองของนักวิชาการ พระภิกษุ หรือแม้แต่ของท่านผู้อ่านมานำเสนอ คอลัมน์ มุมมอง คือ การเสนอทัศนะส่วนตัวของบุคคลในเรื่องต่างๆ ผู้อ่านเพียงอ่านเพื่อให้รู้ว่า บุคคลอื่นคิดเห็นอย่างไรในเรื่องต่างๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเชื่อ การเสนอคอลัมน์ในลักษณะนี้ ทำให้เกิดการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขวางออกไป ให้แง่มุมที่แปลกและแตกต่าง สำหรับฉบับนี้ท่านเจ้าคุณพระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิลมาน ธมฺมสากิโย) จะนำเสนอเรื่อง “การปฏิรูปพระพุทธศาสนา”

อีกคอลัมน์หนึ่ง ที่ภูมิใจนำเสนอ คือ เหตุที่ตรัส... โดย ดร.พระมหาพจน์ สุวโจ พระไทยรูปแรกที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จากมหาวิทยาลัยเกลานียา ประเทศศรีลังกา ท่านเขียนถึงเหตุการณ์ต่างๆ ในพระพุทธประวัติ ที่เป็นเหตุให้ตรัสข้อความต่างๆ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก บทความนี้จบในตอน และจะมีต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ นับว่าเป็นการเจาะลึกในแนววิชาการ

ฉบับนี้ ขอร่วมไว้อาลัยในวาระที่หลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ (พระเทพวิทยาคม) แห่งวัดบ้านไร่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัด

นครราชสีมา ได้ถึงแก่มรณภาพ เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ที่ผ่านมา วารสารของเราจึงนำกลอนไว้อาลัยหลวงพ่อคุณมาตีพิมพ์ด้วย เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงคุณงามความดีของท่าน

นอกจากนั้น ยังมีคอลัมน์ธรรมะสำหรับเด็ก ที่ไม่ได้เหมาะสำหรับเด็กเท่านั้น หากเหมาะสำหรับผู้ใหญ่อ่านด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ที่เป็นคุณพ่อคุณแม่ ครูอาจารย์ ที่จะได้ไว้สอนลูกหลานหรือศิษย์ต่อไป วารสารโพธิยาลัยเห็นความสำคัญของเด็ก ครอบครัว และโรงเรียน จึงได้พยายามคัดเลือกบทความดีๆ มานำเสนอ

ท่านจะเห็นว่าเนื้อหาของเราคัดสรรอย่างประณีตบรรจง เพื่อให้วารสารโพธิยาลัย มีคุณค่า เหมาะแก่การอ่าน การแนะนำสู่ผู้อื่นและการเก็บไว้ในตู้หนังสือ

คณะผู้จัดทำ

วารสาร
โพธิยาลัย

ประธานที่ปรึกษา
พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิโก
อัคคมหาบัณฑิต

บรรณาธิการอำนวยการ
พระมหาประนอม ธมฺมาลงฺกาโร

บรรณาธิการบทความ
พนิตา อังจันทรเพ็ญ
panitaang@gmail.com

บรรณาธิการฝ่ายศิลป์
พัสริน ไชยโคตร
เอมมิกา แก้วสรดี

กองบรรณาธิการ
คณะสงฆ์วัดจากแดง
สำนักงาน : วัดจากแดง
๑๖ หมู่ ๖ ถ.เพชรหึงษ์
ซ.เพชรหึงษ์ ๑๐
ต.ทรงคะนอง อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์ ๐๒-๔๖๔-๑๑๒๒

ภาพปก
ออกแบบปก :
เอนก เอื้อการุณวงศ์

อุปถัมภ์อุปกรณ์คอมพิวเตอร์โดย
คุณพัชรพิมล ยังประภากร
ประธานกรรมการสินค้า
แบรนด์ 'สุวิมล'

สารบัญ

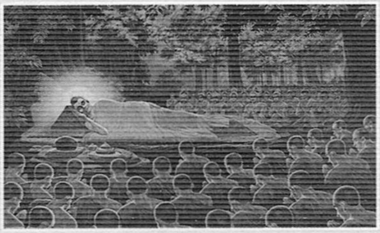
วันวิสาขบูชา

วันที่ชาวพุทธควรใส่ใจ

พุทธสาวิกา

คนไทยรู้จักกับวันวิสาขบูชามายาวนานนับตั้งแต่ยุคสุโขทัย จวบจนปัจจุบัน แต่เมื่อความเจริญทางเทคโนโลยีมากขึ้น ประเทศไทยรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาอย่างแพร่หลายทำให้ความสำคัญของวันวิสาขบูชาลดน้อยลง ในขณะที่ประเทศอื่นที่นับถือพระพุทธศาสนาด้วยกันได้ให้ความสำคัญต่อวันวิสาขบูชา มากถึงมากที่สุด เช่น ประเทศศรีลังกา เป็นต้น มีกระทรวงพระพุทธศาสนา มีสมาคมพุทธที่มีบทบาทเข้มแข็ง สามารถรณรงค์จนกระทั่งวันวิสาขบูชา ไม่ใช่เป็นเพียงวันสำคัญของชาวพุทธ หากเป็นวันสำคัญของโลกด้วย ทุกปีจะมีการจัดประชุมใหญ่ในประเทศสมาชิก โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันให้ประเทศต่างๆ เป็นเจ้าภาพจัดงาน ประเทศไทยเคยเป็นเจ้าภาพแล้วหลายครั้ง

ในปีนี้ซึ่งเป็นปีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบหกรอบ รัฐบาลไทยและคณะสงฆ์ไทยได้รับเป็นเจ้าภาพจัดงานวันวิสาขบูชาอีกครั้ง

ซึ่งจะมีผู้เดินทางมาเข้าร่วมประชุมที่เป็นชาวพุทธจากทั่วโลกในทุกทวีป สถานที่จัดงานมีหลายแห่ง เช่น ที่มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา ที่ห้องประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนิน มณฑลพิธีท้องสนามหลวง และพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ชาวต่างประเทศรู้จักวันวิสาขบูชาในชื่อ Visak Day ซึ่งเป็นคำที่ประเทศศรีลังกานิยมเรียก พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ **“วิศาขปุรณมี, วิสาขบุณมี, วิสาขปุรณมี** แปลว่า วันเพ็ญเดือน ๖

วันเพ็ญเดือนหกนี้มีความหมายขึ้นมา เพราะเป็นวันประสูติ วันตรัสรู้ และวันปรินิพพาน ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือที่เรียกง่ายๆ ว่า พระพุทธเจ้า (The Buddha) นั่นเอง

หากเราเป็นชาวพุทธย่อมตระหนักรู้แน่อยู่แก่ใจว่า พระพุทธเจ้าทรงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดแล้วในศาสนาของเรา เป็นบุคคลที่เราพึงเคารพนับถือด้วยเศียรเกล้า เพราะท่านมีพุทธคุณที่ยิ่งใหญ่ ได้แก่ พระพุทธคุณ ๙

๑. อรหํ	=	เป็นพระอรหันต์
๒. สมฺมาสมฺพุทฺโธ	=	ตรัสรู้เองโดยชอบ
๓. วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน	=	ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ
๔. สุคโต	=	เสด็จไปดีแล้ว
๕. โลกวิทู	=	เป็นผู้รู้แจ้งโลก
๖. อนุตฺตโรปุริสทมฺมสารถิ	=	เป็นสารถีฝึกคนที่ฝึกได้ไม่มีใครยิ่งกว่า
๗. สตฺถาเทวมนุสฺสานํ	=	เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
๘. พุทฺโธ	=	เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว
๙. ภควา	=	เป็นผู้มีโชค

พระพุทธคุณทั้งหมดโดยย่อคือ

๑. พระกรุณาคุณ พระคุณคือ พระมหากรุณา เริ่มแต่ตั้งจิตคิดบำเพ็ญบารมี

๒. พระวิสุทธิคุณ พระคุณคือ ความบริสุทธิ์จากกิเลสทั้งปวง หมายถึง อรหันตมัคคจิตดวงเดียว

๓. พระปัญญาคุณ พระคุณคือ พระปัญญา หมายถึง อรหัตตผลจิต และพระสัพพัญญุตญาณ

ด้วยเหตุที่ทรงมีพระพุทธคุณที่ยิ่งใหญ่และประมาณมิได้ต่อปวงสัตว์ในวันสำคัญเกี่ยวกับพระองค์ ดังเช่นวันวิสาขบูชา พุทธศาสนิกชนทั้งหลายควรถือโอกาสนี้แสดงความกตัญญูกตเวทีตอบแทนพระองค์ตามกำลังของตน ด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

๑. รักษาศีล ในฐานะพุทธศาสนิกชนควรรักษาศีล ๕ เป็นปกติวิสัยในทุกวัน เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา ก็อาจจะรักษาศีลเพิ่มเติม คือ รักษาอุโบสถศีล หรือศีล ๘ ก็ถือได้ว่า เป็นการทำบุญกุศลพิเศษ

๒. เจริญภาวนา ฝึกทำสมาธิ ทำใจให้สงบ ไม่คิดฟุ้งซ่าน อาฆาตพยาบาท ไม่เครียดเรื่องทางโลก เจริญเมตตาภาวนา

๓. สวดมนต์ ไหว้พระ น้อมรำลึกถึงพุทธคุณด้วยใจเบิกบาน ยินดีที่มีโอกาสได้เกิดในประเทศที่มีพระพุทธศาสนา ได้เป็นชาวพุทธ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนธรรมะอันจะเป็นหนทางนำไปสู่พระนิพพาน

๔. ไปวัดวาอารามที่ตนศรัทธา ไปทำบุญ ประกอบพิธีทางศาสนา ฟังธรรมะ เวียนเทียน

๕. ทำบุญในเรื่องต่างๆ เท่าที่ทำได้ เช่น บริจาคเลือด บริจาคทรัพย์ให้กับสาธารณกุศลต่างๆ ตามที่เห็นควร หรือจะถือเป็นวันงดเนื้อสัตว์ รับประทานอาหารมังสวิรัติ อุทิศส่วนบุญให้แก่สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตาย

วันวิสาขบูชา มีเพียงปีละวันเท่านั้น วันที่เราสามารถจะทำอะไรเป็นพิเศษดังที่ได้แนะนำไว้แล้วข้างต้น หรือจะมีวิธีอื่นๆ ที่ดีงาม เป็นกุศลก็เชิญปฏิบัติได้ตามที่ตนมีความศรัทธา หากทำได้เช่นนี้ย่อมจะเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง ชีวิตจักมีความสุขความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนานเสมอไป

วางใจ

อย่างไรเมื่อไปงานศพ

พระมหาประนอม ธมฺมาลงฺกาโร

งานศพหรือที่เรียกว่างานฌาปนกิจเป็นงานที่ญาติหรือผู้เกี่ยวข้องจัดขึ้น เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ผู้วายชนม์ คนที่ทราบข่าวก็จะมาร่วมบุญกับเจ้าภาพ ในงานเช่นนี้มีการบำเพ็ญบุญหลายอย่างเช่น ถวายทาน รักษาศีล เป็นต้น และที่สำคัญคือการฟังพระสวดพระอภิธรรม

พระอภิธรรมญาติโยมส่วนใหญ่ฟังไม่รู้เรื่อง แปลไม่ออก ไม่เข้าใจความหมาย ไม่รู้ว่าฟังแล้วได้ประโยชน์อะไร จึงไม่เห็นความสำคัญและฟังไปตามประเพณีเท่านั้น

ความจริงการจัดงานศพก็ดี การฟังพระสวดพระอภิธรรมก็ดี เป็นบุญใหญ่ของเจ้าภาพ และผู้มาร่วมงาน เป็นการอุทิศส่วนบุญที่ได้ทำแล้วแก่ผู้วายชนม์ด้วย ดังนั้น **การวางใจที่ถูกต้อง**เท่านั้น ที่จะช่วยให้ทุกคนได้รับประโยชน์สูงสุดจากงานนี้

ฉะนั้น วันนี้อาตมาจะได้นำธรรมเทศนาที่พูดถึงเรื่องการบำเพ็ญบุญและการวางใจเมื่อไปงานศพ ซึ่งอาตมาได้แสดงไว้แก่คณะเจ้าภาพและญาติโยมในงานฌาปนกิจ ณ วัดแห่งหนึ่ง จึงขอให้ญาติโยมทั้งหลายได้นำสาระจากเทศนาต่อไปนี้ เป็นแนวทางในการวางใจให้ถูกต้องสืบไป

มางานศพได้บุญกิริยาวัตถุอะไรบ้าง

ในงานศพญาติโยมทั้งหลายได้ตั้งจิตเป็นกุศลว่าวันนี้จะไปทำบุญด้วยการเป็นเจ้าภาพบ้าง ไปร่วมฟังสวดพระอภิธรรมบ้าง ให้แก่ผู้วายชนม์ด้วยจิตที่คิดว่า

จะไปทำบุญด้วยการฟังพระสวดอภิธรรมซึ่งเป็นธัมมัสสวนมัยกุศล แต่พอมาถึงงานแล้วได้เพิ่มบุญเพิ่มกุศลอีกหลายอย่างคือ

ทานมัยกุศล ได้ถวายทาน **ศีลมัยกุศล** ได้รักษาศีล **ภาวนามัยกุศล** ได้เจริญภาวนา **อปจายนมัยกุศล** ได้อ่อนน้อมถ่อมตนได้ทำความเคารพ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ **เวยยาวัจจมัยกุศล** ได้ช่วยขวนขวายกิจต่างๆ

หลังจากนั้นต่อมา **ปัตติทานมัยกุศล** ก็จะได้มีการแบ่งส่วนบุญ อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปถึงผู้ที่จากไป **ปัตตานุโมทนามัยกุศล** การอนุโมทนาบุญกุศลซึ่งกันและกัน และ**ธัมมัสสวนมัยกุศล**ได้มีโอกาสฟังพระสวดก็ดี ฟังพระแสดงพระธรรมเทศนาก็ดี ก็เป็นธัมมัสสวนมัยกุศล ส่วน**ธรรมเทศนามัยกุศล**นั้นได้แก่ผู้แสดงธรรมก็ดี พระสงฆ์ผู้สวดพระอภิธรรมก็ดี หรือญาติโยมผู้บอกข่าวบุญว่า วันนี้จะมีการสวดพระอภิธรรมก็ดีล้วนได้บุญในข้อนี้

และบุญข้อสุดท้ายก็คือ **ทิฏฐุชุกรรมมัยกุศล** การทำความเห็นให้ถูกข้อนี้สำคัญมากในบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ ทำความเห็นให้ถูกจะเห็นอย่างไรในสิ่งแรกก็คือ เห็นว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน มีกรรมเป็นทายาท มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่ง มีกรรมเป็นที่อาศัยใครทำกรรมใดก็ได้เป็นทายาทของกรรมนั้น นี้ก็เป็นบุญกิริยาวัตถุ

ญาติโยมทั้งหลายตั้งใจจะมาฟังพระสวดแต่มาแล้วได้บุญกิริยาวัตถุครบทั้ง ๑๐ กลับไป

วางใจอย่างไรเมื่อไปงานศพ

แต่ที่สำคัญมากในงานศพมาทำอะไร หลายท่านบอกว่ามาแสดงให้เจ้าภาพเห็นหน้า หรืออาจจะมีทานข้าวต้ม หรืออะไรๆ ตามประเพณี

ความจริงหลายๆ ท่านที่มาในงานศพนี้ ก็เคยไปในงานศพแล้วหลายครั้ง บางท่านได้คติธรรมจากงานศพ บางท่านได้ธุรกิจในงานศพ บางท่านก็มาเจอเพื่อนเก่าในงานศพ หลายเรื่องหลายประเภท แต่ที่สำคัญก็คือ ญาติโยมมาในงานศพทำอย่างไร จึงจะได้ประโยชน์สูงสุดนั้นก็คือ **"การวางใจ"** วางใจอย่างไร

การวางใจ

การวางใจเมื่อมาในงานศพ วางใจ ๓ ระดับ อย่างไรเรียกว่าวางใจเป็น **ก็คือ ในลักษณะน้องๆ โยนิโสมนสิการ คือพิจารณาถึงเหตุแห่งการมาว่า จริงๆ แล้วไปฟังพระสวดพระอภิธรรมอย่างเดียว หรือว่าไปทำอะไรบ้าง**

พอมาถึงงานศพสิ่งแรกพอเห็นศพให้นึกถึง **มรณานุสสติกรรมฐาน** ไว้ก่อน เมื่อนึกถึงมรณานุสสติกรรมฐานแล้ว หรือระลึกถึงความตายแล้ว ศพที่เราจะไปอาศัยเหตุแล้วทำบุญทำกุศลนั่นแหละ ศพนั้นเป็นอาจารย์ใหญ่ให้แก่เรา

ในสมัยพุทธกาลเมื่อมีงานศพขึ้นเมื่อไหร่ **พระพุทธเจ้าจะทรงอาศัยศพที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามาเป็นอาจารย์ใหญ่ แล้วตรัสเทศนาให้พระได้บรรลุเป็นพระอริยบุคคลจำนวนมากมาย** ณ ปัจจุบันก็มีการบริจาคศพเป็นอาจารย์ใหญ่ เพื่อให้นักศึกษาแพทย์ได้ศึกษาสรีรวิทยา แต่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้ศพเป็นอาจารย์ทำให้ปุถุชนได้เป็นพระอริยะนับจำนวนไม่ถ้วน

วางใจ ๓ ระดับ

เพราะฉะนั้น ศรัทธาญาติโยมสาธุชนมาในงานศพ ฟังพระสวดพระอภิธรรมก็ฟังไม่รู้เรื่อง ก็รู้ว่า **กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา** ได้ยินบ่อยแต่อาจจะแปลไม่ออก ไม่เข้าใจเนื้อหาสาระของการฟังพระอภิธรรมจริงๆ คืออะไร ฟังไปแล้วได้ประโยชน์อะไร ใครฟังแล้วเข้าใจ ใครฟังแล้วได้ประโยชน์สูงสุดซึ่งสิ่งเหล่านี้ เราเหลือแค่ประเพณี พอเหลือแค่ประเพณีไม่เข้าใจจึงไม่ให้ความสำคัญ

แต่วันนี้จะนำสิ่งเหล่านี้มาฝากญาติโยมว่า ไปงานศพจากวันนี้เป็นต้นไป วางใจให้ถูกวางใจ ๓ ระดับคือ

๑. วางใจแบบค้างคาว ฟังไม่รู้เรื่องแต่ตั้งใจฟังด้วยอาการอันสงบก็จะได้ประโยชน์

๒. วางใจแบบผู้รู้ ฟังออกเข้าใจแปลได้เข้าใจความหมาย

๓. วางใจแบบนักปฏิบัติธรรม นั่งฟังไม่ต้องแปล ไม่ต้องเข้าใจความหมาย นั่งบริกรรมอยู่ในใจว่า ได้ยินหนอ ได้ยินหนอ เสียงที่ได้ยินเป็นรูป ผู้ได้ยินคือจิตที่เกิดทางหูเป็นนาม อย่างนี้ทั้งรูปนาม ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เป็นต้น

มี ๓ ระดับด้วยกันในการวางใจสำหรับฟังพระสวดพระอภิธรรมซึ่งจะได้อธิบายขยายความต่อไป

๑. วางใจแบบค้างคาว

ฟังแบบไม่รู้เรื่องวางใจแบบค้างคาว ค้างคาวไม่ใช่คน เป็นสัตว์เดรัจฉาน จะบอกว่านกมีหูหนูมีปีก จะบอกว่าเป็นอะไรเรียกยากเหลือเกิน อะไรเอ่ย เป็นนกก็มีหู เป็นหนูก็มีปีกแล้วก็บินได้อีกต่างหาก ก็คือค้างคาวนี่แหละปริศนาค้างคาว ค้างคาวเกี่ยวอะไรกับการทำใจในงานฟังพระสวดพระอภิธรรม

ในสมัยก่อนพระปฏิบัติธรรมอยู่ในถ้ำในป่า ตกเย็นสวดมนต์ทำวัตรเจริญพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณจบแล้ว ก็เอาบทนั้นมาสวดเอาบทนี้มาสวด ช่วงนั้นถึงเวลาที่จะต้องทบทวนพระอภิธรรม พอสวดมนต์ทำวัตรเจริญพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณจบแล้วก็สวดพระอภิธรรม พระก็เอามาสวดกันลืมสวดอยู่ในถ้ำก็เริ่มสวด **กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา** สวดไปจนถึง **เหตุปจฺจโย อารมฺมณปจฺจโย** เป็นต้น

ในขณะที่พระท่านสวดอยู่นั่นเอง ฝูงค้างคาวที่อาศัยอยู่ในถ้ำนั้น เอาจิตไปเกาะอยู่ในเสียง เสียงนี้ค้างคาวฟังไม่รู้เรื่อง แต่เสียงนี้ไม่ใช่เสียงที่จะมาทำอันตรายตน ค้างคาวเอาจิตไปเกาะอยู่ในเสียงไม่เข้าใจความหมายเลยรู้เพียงว่า เสียงนี้ไม่มาทำร้ายตัวเอง เมื่อจิตไปเกาะอยู่ในเสียงนานเกินไปเพลินไป เกิดอะไรขึ้น เท้าที่เกาะอยู่ที่ผนังมันก็ลืมหลุดร่วงหล่นลงไปหัวกระแทกพื้นเสียชีวิต

ค้างคาวประมาณ ๕๐๐ ตัว จิตไปเกาะอยู่ในเสียงคลอไปในเสียง ตอนสุดท้ายก็หลุดร่วงลงมาเสียชีวิต ไปไหนล่ะ ไปเกิดเป็นเทพบุตรอยู่บนสวรรค์ แม้ค้างคาวที่ฟังไม่รู้เรื่องยังได้เกิดเป็นเทพบุตรอยู่บนสวรรค์

เพราะฉะนั้น เสียงที่พระสวดอยู่เป็นเสียงสวรรค์จริงๆ มีนกมีกบมีไก่ ในสมัยพุทธกาลฟังพระสวด ฟังพระเทศน์แบบไม่เข้าใจ สัตว์เดรัจฉานหลายตัวจิตไปเกาะอยู่ในเสียงที่ฟังไม่รู้เรื่อง แต่เสียงนี้มีพลัง เสียงอะไร

เสียงที่พระสวดเป็นภาษาบาลี มีพลังอย่างไร

เสียงนี้เป็นเสียงเดียวในโลกที่ **ปั้นดินให้เป็นดาว**ได้ (สวดพุทธคุณ ๑๐๘ จบ)

เสียงนี้เป็นเสียงเดียวในโลกที่ **ปั้นเด็กให้เป็นเณร**ได้ (รับไตรสรณคมน์)

เสียงนี้เป็นเสียงเดียวในโลกที่ **ปั้นเณรให้เป็นพระ**ได้ (สวดยัตติจตุตถกรรมวาจา)

เสียงนี้เป็นเสียงเดียวในโลกที่ **ปั้นพระปุถุชนให้เป็นพระอริยะ**ได้ (น้อมเข้าหาองค์ธรรมได้)

เสียงนี้เป็นเสียงเดียวในโลกที่ **รักษาพระศาสนา**ได้ (ถอดรหัสธรรมได้ทุกตัวอักษร)

เสียงอะไรหรือ **...เสียงสวดภาษาบาลี**

ที่บอกว่า **ปั้นดินให้เป็นดาว** เราก็เห็นกันอยู่ เอาดินอะไรมาปั้นเป็นรูปอะไรก็แล้วแต่ นิมนต์พระมาสวดพุทธคุณ ๑๐๘ จบ มูลค่าของดินที่เอามาปั้นก็ ๓๐ บาท ๔๐ บาท ๕๐ บาท แต่พอสวดบาลีพุทธคุณ ๑๐๘ จบ พอจบพิธีอันนี้ ๑๙๙ บาท อันนี้ ๓,๐๐๐ บาท อันนี้ ๑๐,๐๐๐ บาท ปั้นดินให้เป็นดาวของแท้เสียงนี้สุดยอด ถ้าสวดเป็นภาษาไทยไม่มีใครเชื่อถือ แต่ถ้าสวดเป็นภาษาบาลีสวดอะไรก็สวด **อิติปิ โส...** นั่นแหละ ๑๐๘ จบ ปั้นดินให้เป็นดาวจริงๆ

ในช่วงจตุคามรามเทพกำลังนิยม ตอนนั้นที่สนามหลวงมูลค่าจตุคาม ๕ บาท แต่พอเข้าไปในวัดมหาธาตุ นิมนต์พระสวดให้หน่อย มูลค่าเพิ่มเป็น ๑๐๐ กว่าอ้าว... ทำพิธีเต็มที่เลยมูลค่า ๙๙๙ บาท เต็มที่สุดๆ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ปั้นดินให้เป็นดาวของแท้ภาษานี้มีพลัง

ส่วน **ปั้นเด็กให้เป็นเณร** ก็ให้สวดรับไตรสรณคมน์ตั้งแต่ **นโม ตสฺส...** พอจบ **ตติยมฺปิ สํฆํ สรณํ คจฺฉามิ** เป็นสามเณรเรียบร้อยแล้ว อย่างนี้เรียกว่า ภาษาปั้นเด็กให้เป็นเณร

แล้ว **ปั้นเณรให้เป็นพระล่ะ** ก็สวดกรรมวาจา **สุณาตุ เม ภนฺเต สํโฆ ...** พอสวดกรรมวาจาจบคำรบ ๔ ที่เรียกว่า ญัตติจตุตถกรรมวาจา จากเณรก็เป็นพระ ภาษานี้เรียกว่า กรรมวาจาสมบัติ

หลังจากนั้นพอเป็นพระแล้ว สมัยพุทธกาลมีการแสดงธรรม แสดงธรรมด้วยอะไรก็ด้วยภาษาบาลีนี่แหละ พระอัสสชิแสดงธรรมแก่อุปติสสมาณพ ว่าที่พระสารีบุตรว่า

เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา **เตสํ เหตุํ ตถาคโต อาห**
เตสญฺจ โย นิโรโธ จ **เอวํ วาที มหาสมโณ** (วิ. มหา. ๓/๔/๕๒)

พอจบคาถานี้ อุปติสสมาณพฟังแล้วได้ดวงตาเห็นธรรม คือได้บรรลุเป็นพระโสดาบัน ธรรมจักขุ ดวงตาเห็นธรรมคือพระโสดาบัน ถ้าปัญญาจักขุคือ มรรคเบื้องบน ๓ โสดาบัน สกทาคามี อนาคามี

คาถานี้พูดถึงอะไร เราก็สวดได้ เราก็แปลได้ ทำไมเราไม่บรรลุ เพราะเราเข้าไม่ถึง

เย ธมฺมา เราแปลว่า ธรรมทั้งหลายเหล่าใด ยังไม่เห็นว่าธรรมหมวดไหนแต่**อุปติสสมาณพ** ฟังแล้วเข้าใจว่า **เย ธมฺมา** ทุกขสัจจะทั้งหลายเหล่าใด ทุกขสัจจะ **เหตุปฺปภวา** มีเหตุเป็นแดนเกิด คือสมุทัยสัจจะ **เตสํ เหตุํ ตถาคโต อาห. ตถาคโต** พระตถาคต **อาห** ย่อมตรัส **เตสํ เหตุํ** ซึ่งเหตุเกิดและเหตุดับของธรรมทั้งหลายเหล่านั้นก็คือตรัสนิโรธสัจจะและมัคคสัจจะ ด้วยคาถานี้ได้พูดถึงอริยสัจจ์ทั้ง ๔

เมื่อพระอัสสชิแสดงคาถานี้ อุปติสสมาณพคือว่าที่พระสารีบุตรได้ฟังคาถานี้แล้วแปลได้ เข้าใจความหมาย ถอดรหัสธรรมได้ทุกตัวอักษร เกิดอะไรขึ้น **โยนิโสมนสิการ** ตามฟังแล้วเข้าใจเกิด **สุตมยปัญญา** คิดตามได้ใช้ **โยนิโสมนสิการ**แล้ว เกิด **จินตามยปัญญา** แล้วก็ฟังพอจบ **อาห** เท่านั้นแหละ ก็ได้บรรลุเป็นพระโสดาบันก็คือเกิด **ภาวนามยปัญญา** อย่างนี้เรียกว่า **ปั้นปุถุชนให้เป็นอริยะ**

เพราะฉะนั้นภาษานี้จึงมีความสำคัญมาก และภาษาบาลีนอกจากปั้นพระปุถุชนให้เป็นพระอริยะแล้ว **ยังช่วยรักษาพระศาสนาไว้ได้** โดยเฉพาะพระศาสนาตอนนี้มีการถกเถียงกันเรื่องคำแปลเป็นภาษาไทย ฉบับไหนผิดฉบับไหนถูก ฉบับโน้นผิดหรือเปล่า ฉบับนี้ถูกหรือเปล่า มันถูกตามกาลตามเวลา เมื่อถึงเวลาแล้วภาษาไทยมันเปลี่ยนได้ เกิดได้ตายได้

ภาษาบาลีถอดรหัสธรรมได้ทุกตัวอักษร

ภาษาบาลีเป็นอมตะแล้ว อยู่ตัวแล้ว เพราะฉะนั้น ภาษาไทยนี้แปลขนาดไหนก็ตาม ยังไม่สามารถแปลแล้วก็บอกองค์ธรรมได้ทุกตัวอักษร เพียงแค่แปลเอาความแปลเสร็จยังไม่สามารถถอดรหัสได้ ต้องอยู่ในรูปของภาษาบาลี แล้วอาศัยอรรถกถาฎีกามาช่วย ยกตัวอย่างง่ายๆ

กุสลา เราก็แปลว่า กุศล อะไรคือกุศลในคำว่า **กุสลา** แยกเป็น **กุ + สลา**

กุ สิ่งที่น่ารังเกียจคือ อกุศลจิต ๑๒ ดวง

สลา เข้าไปตัดคือ กุศลจิต ๒๑ คือ มหากุศลจิต ๘ มหัคคตกุศล ๙ มรรคกุศล ๔

คำว่า **กุสลา** คำเดียวสามารถแปลและถอดรหัสธรรมได้อย่างนี้

ธมฺมา สภาวธรรมทั้งหลายที่ไม่ใช่สัตว์ไม่ใช่ชีวิต เป็นแต่สภาวะได้แก่ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ คือเจตสิก ๓๘ ดวง ที่เข้ามาประกอบในมหากุศลจิต ๘ เป็นต้น

กุสลา ธมฺมา ถ้าแปลและถอดรหัสธรรมไม่ได้ คนอ่านก็อ่านไม่รู้เรื่อง แค่ภาษาอ่านก็ไม่รู้เรื่องแล้ว แปลเสร็จแล้วก็ถอดรหัสธรรมไว้ข้างๆ อีก ก็ยิ่งไม่รู้ อ่านยาก

ถ้าแปลได้ **กุสลา** กุศลทั้งหลาย **ธมฺมา** สภาวธรรม สภาวธรรมที่เป็นกุศลอย่างนี้ยังพอเข้าใจได้ แต่ถ้าไปใส่องค์ธรรมรหัสธรรมไว้ข้างล่าง อ่านแล้วไม่รู้เรื่องและไม่อยากจะอ่าน

นี้ก็เป็นตัวอย่างการถอดรหัสธรรม แปลเอาความหมายสำหรับนักศึกษา หรือเพื่อต้องการถอดรหัสธรรม ฟังแล้วได้บรรลุอีกขั้นหนึ่ง

องค์ธรรมหรือรหัสธรรมของบาลีไม่มีความเปลี่ยนแปลง

เพราะฉะนั้น ภาษาบาลีนี้ กี่ร้อยปีกี่พันปีองค์ธรรมหรือรหัสธรรมอยู่ในตัว อักษรไม่เปลี่ยน แต่ภาษาไทยทุกร้อยปีภาษาเปลี่ยนหมดแล้ว

เมื่ออาตมาเป็นเด็ก มีคำหนึ่งนิยมพูดกันมาก คือคำว่าเด็กฮาร์ท มายุคนี้เด็กฮาร์ทเขาไม่ใช้แล้ว ยุคนี้เขาใช้อะไร ยุคนี้ก็ใช้คำศัพท์ใหม่ เปลี่ยนแปลงใหม่ ทุก ๑๐ ปี คำศัพท์เปลี่ยนหมด

แต่ภาษาบาลี ๒,๐๐๐ ปี **เอวํ เม สุตํ เอกํ สมยํ ภควา พาราณสิยํ วิหรติ อิสิปตเน มิคทาเย...** ๒,๐๐๐ ปี ก็ยังเหมือนเดิม

คำว่า **เอวํ เม สุตํ** ยังเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง แล้วองค์ธรรมล่ะ

เอวํ ข้าพเจ้าสดับฟังมาแล้วอย่างนี้ **เอวํ** อย่างนี้คืออย่างไร ข้าพเจ้าฟังมากับหู ข้าพเจ้าฟังแล้วเข้าใจจำได้ไม่มีคำว่าลืม

เม ข้าพเจ้าคือใคร ข้าพเจ้าคือพระอานนท์

สุตํ สดับมาแล้ว

เพราะฉะนั้น **เอวํ เม สุตํ** นี้ ๒,๐๐๐ ปี ภาษาไทยหรือภาษาที่แปลอาจจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ภาษาบาลียังเหมือนเดิม พอแปลเสร็จแล้วก็ถอดรหัสธรรมสามารถที่จะหาองค์ธรรมได้ทั้งหมด

เพราะฉะนั้น ภาษาบาลีจึงช่วยรักษาพระศาสนาได้ และที่สำคัญ ญาติโยมสวดมนต์แล้วทำไมไม่ขลัง ทำไมไม่ศักดิ์สิทธิ์

สวดมนต์อย่างไรให้เกิดพลัง

ยุคนี้สมัยนี้บางทีนิมนต์พระมาเต็มสนามหลวง ๓,๐๐๐ รูป สวดแล้วก็ได้บุญได้กุศล แต่ยังไม่มีพลังออกมาทันที

สมัยพุทธกาลเมืองเวสาลีเกิดภัย ๓ ประการ ทุพภิกขภัย ข้าวยากหมากแพง ขาดแคลนอาหาร โรคภัย มีโรคระบาด อมนุสสภัย อมนุษย์เบียดเบียน แม้รัฐบาลจะใช้วิทยาการสมัยใหม่อย่างไร ก็ไม่สามารถกำจัดแก้ไขภัยทั้ง ๓ ประการนั้นได้ ใครจะช่วยได้ ตอนสุดท้ายหมดทางแล้วอำมาตย์จึงกราบทูลว่า พระพุทธเจ้าน่าจะช่วยได้จึงส่งราชทูตไปเฝ้าพระพุทธองค์

พระพุทธองค์ก็รู้งานนี้ไม่ใช่งานใหญ่เป็นงานเล็ก เรายังไม่ต้องไป ส่งลูกศิษย์ไปองค์เดียว พระอุปัฏฐาก คือพระอานนท์ พระองค์ดูเหตุการณ์แล้วก็เรียกพระอานนท์มาตอนนี้เธอไปก่อน เอาสูตรนี้ไปสวดก่อนคือรัตนสูตร พระพุทธองค์ก็สอนรัตนสูตรให้พระอานนท์องค์เดียว พอสวดเสร็จพระอานนท์ก็มาก่อน เลยมาถึงก็สวดองค์เดียว แล้วก็มีพิธีเริ่มทำน้ำมนต์ตั้งแต่นั้นแหละ

สวดรัตนสูตร ยานีธ ภูตานิ... สวดองค์เดียวเกิดอะไรขึ้น พอสวดยังไม่ทันจบ อมนุษย์ที่อยู่ในเมืองก็หนีออกนอกเมือง โรคระบาดที่กำลังระบาดก็หาย ฝนก็ตกเมื่อก่อนฝนฟ้าก็แล้ง โรคระบาดก็เกิด ทุพภิกขภัย โรคภัย อมนุสสภัยภัยทั้ง ๓ ประการเบียดเบียนเต็มที่เลย พอพระอานนท์มาสวด ภัย ๓ ประการระงับดับหายคืนเดียวจบ

คุณสมบัติของผู้สวดมนต์

ทำไมแม้พระอานนท์สวดองค์เดียวแต่สามารถระงับภัยได้เพราะ

๑. สวดถูกอักขรวิธี

๒. แปลได้เข้าใจความหมายและถอดรหัสธรรมได้ทุกตัวอักษร

๓. มีเมตตาต่อผู้ฟัง

คำว่ามีเมตตาสำคัญมาก โยมไม่ต้องถวายปัจจัย ๔ มาสวดด้วยจิตเมตตาอย่างนี้เกิดพลัง ถ้าพระผู้สวดบอกว่าอาตมาก็นั่งรถมาไกลนะ...โยม

ค่าน้ำมันล่ะ ค่าโน้นค่านี้ล่ะ ถ้าหวังลาภอยู่อย่างนี้คุณสมบัติของผู้สวดไม่ครบ ๓ สวดไปได้บุญแต่พลังไม่เกิด

ถ้าอยากให้พลังเกิดสวดปุ๊บได้เกิดพลัง ๑. สวดถูกอักขรวิธีเสียงดังฟังชัด ๒. แปลได้เข้าใจความหมาย ๓. มีเมตตาต่อผู้ฟัง ไม่ต้องหวังลาภสักการะใดๆ ทั้งสิ้น ถวายน้ำดื่มก็พอแล้ว ก็สวดด้วยจิตเมตตา ถ้าอย่างนี้แม้สวดองค์เดียวก็ได้ผล พระอานนท์ทำมาแล้ว

ถ้าญาติโยมสวดเองจะมีผลมีพลังไหม

เพราะฉะนั้นภาษาบาลีนี้ มีความขลังมีความศักดิ์สิทธิ์ ถ้าญาติโยมแปลได้เข้าใจ แต่ถ้าสวดแล้ว ถ้านิมนต์พระมาท่านก็หวังค่ารถค่าอะไรบ้าง ทำอย่างไรดี

โยมสวดเองนั่นแหละดีที่สุดแล้ว **๑. โยมต้องเรียนบาลีเพื่อจะได้สวดได้ถูกอักขรวิธี ๒. แปลได้เข้าใจความหมาย ๓. มีเมตตา**

ถ้าโยมทำได้เองสวดเองก็มีผลเร็วมาก แต่ถ้าพระสวดก็ต้องนึกถึงว่า องค์ไหนสวดถูกอักขรวิธีบ้าง ๒. องค์ไหนแปลได้บ้าง ๓. ท่านมีเมตตาไหม ถ้ามีองค์ของผู้สวดครบถ้วนการสวดครั้งเดียวก็มีผลมีพลัง

อยากสวดมนต์ให้มีพลังก็ต้องเรียนบาลี

เพราะฉะนั้นที่สำคัญ อยากจะฝากญาติโยม **การจะสวดให้มีพลังต้องแปลบาลีได้เข้าใจความหมาย** แต่โยมไม่ได้เรียนบาลีจะแปลได้อย่างไร

ตอนนี้วัดญาณเวศกวันก็เปิดสอนภาษาบาลีให้ญาติโยม ที่วัดจากแดงก็เปิด ที่วัดพิชัยญาติก็เปิด ที่วัดมหาธาตุก็เปิด หลายที่เปิดให้แล้วญาติโยมสนใจก็มาเรียนได้ เรียนแล้วไม่ต้องสอบเหมือนพระก็ได้

เรียนเพื่อแปลบทสวดมนต์ได้แค่นี้พอ ศัพท์นี้ แปลว่าอย่างไร พอแปลได้ก็เกิดความซาบซึ้ง เกิดศรัทธา แปลได้ด้วย เกิดปัญญาแล้วพลัง ๓ ประการคือ ๑. สวดถูกอักขรวิธีเสียงดังฟังชัด ๒. แปลได้เข้าใจความหมาย ๓. มีเมตตา องค์ ๓ อย่างโยมทำได้ครบ โยมสวดที่บ้านมีพลังทันที และที่สำคัญ สร้างศรัทธากับปัญญาคู่กันด้วยสวดแล้วก็ไม่ต้องรอนานสวดแล้วเข้าใจ

ภาษาบาลีเท่านั้นที่รักษาพระศาสนาได้

ฝากญาติโยม **อย่าลืมเรียนบาลี** ไม่ต้องสอบ ถ้าโยมไม่มีเวลาเรียนก็ส่งเสริมพระที่เรียนบาลี สนับสนุนพระที่เรียนบาลี ทำไมล่ะ **ช่วยรักษาพระศาสนาได้ด้วย**

ปาลิ แปลว่า รักษา รักษาอะไร

ปิฏกตฺตยํ ปาเลตีติ ปาลิ รักษาพระไตรปิฎกเรียกว่าบาลี

ภาษาอื่นรักษาพระไตรปิฎกไม่ได้ ภาษาไทยก็รักษาพระไตรปิฎกไม่ได้ เพราะภาษาไทยมีเกิดมีตาย และภาษาไทยถอดรหัสหาองค์ธรรมไม่ได้

อย่างเช่น **ปฐวี** คำศัพท์นี้เป็นภาษาบาลี ถ้าแปลเป็นไทย

๑. **ปฐวี** แปลว่า *แผ่นดิน* หมายเอาบัญญัติ

๒. **ปฐวี** แปลว่า *ผมขนเล็บฟันหนัง เนื้อเอ็นกระดูก* เป็นต้น ธาตุดิน ๒๐ นี้เป็นกึ่งบัญญัติกึ่งปรมัตถ์

๓. **ปฐวี** แปลว่า *สภาพที่อ่อนและแข็ง* ถ้าแปลอย่างนี้เป็นปรมัตถ์

คำว่า **ปฐวี** คำเดียวเป็นบัญญัติแปลว่าแผ่นดิน เป็นกึ่งบัญญัติกึ่งปรมัตถ์แปลว่าผมขนเล็บฟันหนังเนื้อเอ็นกระดูก เป็นปรมัตถ์ ว่าสภาพที่อ่อนและแข็ง

แต่ถ้าแปลเป็นไทย ๓ ความหมาย คนอ่านจะไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ คำว่า **ปฐวี** จึงต้องแปลว่าแผ่นดินไปก่อน เอาดินนั้นมาทำเป็นดวงกสิณ เป็นปฐวีกสิณ ก็ยังได้ แต่ถ้าแปลออกเป็นบัญญัติแล้วไปถอดรหัสหาองค์ธรรม จากอรรถกถาฎีกาอย่างนี้คือการฟังเพื่อบรรลุ เพื่อให้กระจ่างชัด

ฉะนั้น ขอฝากญาติโยม ภาษาบาลีเป็นสิ่งสำคัญช่วยรักษาพระศาสนาได้ด้วย

พระที่รู้ภาษาบาลีจะมอบสมบัติให้แก่ญาติโยม

ตอนนี้มีพระภิกษุจากวัดญาณเวศกวันไปเรียนที่วัดจากแดงก็หลายรูป ที่วัดตอนนี้กำลังส่งเสริมเรียนทั้งบาลีน้อย เรียนทั้งบาลีใหญ่ เรียนทั้งพระไตรปิฎก เรียนทั้งอรรถกถาฎีกาครบถ้วนเพื่ออะไร เพื่อให้เกิดความรู้

ถ้าพระมีความรู้แล้วพระจะมอบสมบัติให้แก่ญาติโยม พระมีสมบัติอะไรพระไม่มีสมบัติแต่จะมอบให้กับญาติโยมได้คือ **๑. มนุษย์สมบัติ ๒. สวรรค์สมบัติ ๓. นิพพานสมบัติ**

มอบมนุษย์สมบัติ คือสอน อุ อา กะ สะ สังคหวัตถุ ๔ โภควิภาคสูตร ถ้าโยมปฏิบัติตาม โยมก็หาสมบัติได้

มอบสวรรค์สมบัติ คือสอนให้ญาติโยมมีศรัทธา ศีล จาคะ สุตะ ปัญญา

มอบนิพพานสมบัติ คือสอนให้ญาติโยมรู้จักตัวเราเองว่า มีแค่รูปนามขันธ์ ๕

หากพระไม่รู้บาลีจะเป็นอย่างไร

ฉะนั้น หน้าที่ของพระก็คือ มีความรู้ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แล้วก็มอบสมบัติทั้ง ๓ ให้ญาติโยม แต่ตอนนี้ **พระสงฆ์ไม่สามารถจะมอบได้ จึงขอสมบัติจากญาติโยมมาใช้ในวัด** ก็กลับตาลปัตร

ที่จริงพระนั่นแหละต้องให้สมบัติทั้ง ๓ อย่างนั้นแก่ญาติโยม โยมยังมีหนี้มีสินทำอย่างไรให้ปลดหนี้ปลดสิน โยมยังไปสวรรค์ไม่ได้ ทำอย่างไรให้โยมได้สวรรค์สมบัติ โยมไม่รู้จักตัวเองไปนิพพานไม่ได้ ทำอย่างไรให้โยมรู้จักนิพพานสมบัติ ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่เรียนแล้วจะได้มีวิสัยทัศน์

อุปมาพระจูงโยม โยมจูงพระ

อย่างที่ภาษิตภาคเหนือบอกว่า **ตุ๊เจ้าตาดี จูงศรัทธาตาบอด ตุ๊เจ้าไปบ่ฮอด ศรัทธาตาบอดจูงตุ๊เจ้าตาดี** โยมฟังแล้วอาจไม่เข้าใจความหมาย อาตมาไปอยู่แถวลำปาง พอไปเห็นเขาติดตามต้นไม้ ก็เข้าใจทันทีว่า ภาษิตนี้สะท้อนความสัมพันธ์ของพระกับญาติโยมในปัจจุบันอย่างชัดเจน

ตุ๊เจ้าตาดี คือพระสงฆ์องค์เจ้าตาดี ตาดี คือ **เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เพราะได้เรียนคำสอนของพระพุทธเจ้าได้เรียนอรรถกถาฎีกาพระไตรปิฎก ได้เรียนหมด บาลีน้อยบาลีใหญ่เรียนแล้วเข้าใจหมด** พระอย่างนี้คือผู้มีวิสัยทัศน์ มองเห็นประโยชน์โลกนี้ มองเห็นประโยชน์โลกหน้า มองเห็นประโยชน์สูงสุด นี้เรียกว่า **ตุ๊เจ้าตาดี**

ศรัทธาตาบอด คือศรัทธาญาติโยมรู้จักวิชาทำมาหากิน แต่วิชาในการดำรงชีวิตคือ ไตรสิกขาญาติโยมไม่รู้ อุปมาเหมือนคนตาบอด ตุ๊เจ้าก็จะจูงว่า

โยม...ทางนี้ไปนรก อย่าไปนะ

โยม...ทางนี้ไปสู่สุคติ ไปได้

โยม...ทางนี้ไปนิพพาน ดีที่สุด

อย่างนี้แหละตุ๊เจ้าตาดีจูงศรัทธาตาบอด

แต่ตอนนี้ **ตุ๊เจ้าไปบ่ฮอด** พระสงฆ์องค์เจ้าไปไม่รอด ทำไมล่ะ **พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ก็ไม่ได้เรียน** ก็มานั่งเถียงกันไปเถียงกันมา ไม่จบไม่สิ้น แต่ถ้าเรียนแล้วก็ไม่ต้องมานั่งเถียงกัน

เมื่อตุ๊เจ้าไปบ่ฮอดแล้วทำยังไงล่ะ **ศรัทธาตาบอดจูงตุ๊เจ้าตาดี คือศรัทธาญาติโยมซึ่งเปรียบเสมือนคนตาบอดก็จะจูงพระว่า**

ท่าน...คนไม่เข้าวัด ท่านต้องออกเหรียญสิ เอ้า...ออกเหรียญก็ออก

ท่าน...คนไม่เข้าวัด ท่านต้องเอาโลงศพให้คนนอน เอ้า...โลงศพให้คนนอนได้เงินด้วย

ท่าน...คนไม่เข้าวัด รดน้ำมนต์สิ เอ้า...รดน้ำมนต์ก็รดน้ำมนต์

ท่าน...คนไม่เข้าวัด บอกใบ้ให้หวยสิ เอ้า...บอกใบ้ให้หวย

ญาติโยมบอกให้ทำอะไรก็ทำหมด เพราะคนไม่เข้าวัดแล้วเขาเรียกว่า **ตุ๊เจ้าไปบ่ฮอด**

ที่ไสยศาสตร์เข้ามาในวัดก็เพราะศรัทธาตาบอดจูงตุ๊เจ้าตาดี พระไม่มีความรู้พระเอาตัวเองไม่รอด ก็ถูกญาติโยมจูง เพราะญาติโยมคิดว่า ทำอย่างไรคนจะเข้าวัด ก็คิดแบบชาวบ้าน ชาวบ้านคิดอย่างนี้ก็ไม่ผิด แต่พระจะต้องมีภาวะผู้นำต้องคิดถูก เพราะฉะนั้นจะไปโทษโยมก็ไม่ได้

สิ่งดึงดูดให้ญาติโยมเข้าวัด

ถ้าพระมีปริยัติมีปฏิบัตินี้คือสิ่งดึงดูด **พระรู้ปริยัติเก่งๆ ปฏิบัติดีๆ ๒ อย่างนี้แหละคือแม่เหล็กที่จะดึงดูด พระดึงดูดญาติโยม** ถ้าปริยัติก็ไม่มีปฏิบัติก็ไม่มี ศีลก็ไม่รักษาภาวนาก็ไม่เจริญ ใครเขาจะเข้าวัด เข้าไปแล้วก็ไม่ได้อะไร

เพราะฉะนั้น ก็ฝากญาติโยม อันนี้คือการรักษาพระศาสนา ช่วยกันศึกษาภาษาบาลี ถ้าศึกษาไม่ได้ก็สนับสนุน ถ้ามีการเรียนการสอนบาลีก็เข้าไปสนับสนุน เพราะภาษาบาลีจะช่วยรักษาพระศาสนา โดยเฉพาะวันนี้ฟังพระสวดจะได้เข้าอกเข้าใจ นี่ก็คือพื้นฐานของการศึกษาวันนี้ก็แค่นี้ก่อน

แม้ค้างคาวฟังไม่รู้เรื่องยังได้เกิดเป็นเทวดา

พื้นฐานก็คือค้างคาวฟังไม่รู้เรื่องยังได้เกิดเป็นเทพบุตร เป็นเทวดาอยู่บนสวรรค์ และโยมล่ะรู้อะไร รู้ว่าพระสวดพระอภิธรรม แต่ฟังไม่เข้าใจเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นทำอย่างไรให้ได้ประโยชน์สูงสุด ๑. *ปิดโทรศัพท์ใช้ระบบสั่น* ๒. *ไม่คุยกันถ้านั่งหลับดีกว่าคุยกัน*เพราะนั่งหลับเสียประโยชน์คนเดียว ถ้าคุยกันเสียประโยชน์ ๒ คน และคนข้างๆ ชักรำคาญเกิดอกุศลอีก หรือตั้งใจฟังด้วยอาการนิ่ง

ทำได้อย่างนี้แหละยิ่งกว่าค้างคาวอีก แปลไม่ได้ไม่เป็นไร **ขอให้รู้อ๋อ...พระสวดพระอภิธรรมอย่างน้อยๆ ก็จะฝังอยู่ในจิตวิญญาณ** หลับเพลินไปเอ้า..ตื่นอีกทีอยู่บนสวรรค์ก็ได้

๒. วางใจแบบผู้รู้

ถ้าญาติโยมแปลออกล่ะ อ๋อ... **กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา** ...ท่านจะสวดกี่บท ก็แล้วแต่ พระอภิธรรมนี้ไม่มีอะไรยากหรอก โบราณท่านย่อเป็นอักษรง่ายๆ มี ๗ บท แต่ย่อเหลือ ๔ คำ **จิ เจ รุ นิ**

จิ คือ **จิต** เป็นวิญญาณขันธ์

เจ คือ **เจตสิก** เป็นเวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์

รุ คือ **รูป** เป็นรูปขันธ์

นิ คือ **นิพพาน** เป็นขันธวิมุตติ พ้นจากขันธ์ทั้ง ๕

นี้คือเนื้อหาของพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ แม้พระจะสวดกี่บทๆ ก็ตามเช่น **เหตุปจฺจโย ... เหตุ** คำนี้คือ โลภเหตุ โทสเหตุ โมหเหตุ หรืออโลภเหตุ อโทสเหตุ อโมหเหตุคืออะไร ก็คือนามขันธ์ ๔ ที่อยู่ในขันธ์ ๕ นั่นเอง

เพราะฉะนั้นจะเป็นหมวดไหนก็ตามในพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ไม่พ้นไปจากเรื่อง **จิ เจ รุ นิ** รูปนามขันธ์ ๕ และสิ่งที่จะพ้นจากขันธ์ทั้ง ๕

ก็ฝากญาติโยมในส่วนตรงนี้เรื่องของการสวดพระอภิธรรม เนื้อหาของพระอภิธรรม มีแค่นี้แหละ แล้วก็ฟังแบบรู้เรื่อง ถ้าฟังแบบรู้เรื่องได้ขนาดนี้ อ้อ..เนื้อหาอภิธรรมมี ประเทศไทยอย่างเดียวหรือที่สวดพระอภิธรรมในงานศพ ลาวก็สวด กัมพูชาก็สวด ลังกา ก็สวด พม่าสวดไหม ไม่สวด เอ้า...พม่าสวดงานไหนล่ะ พม่าเอาอภิธรรมไปสวดใน งานมงคลขึ้นบ้านใหม่ โยมคงแปลกใจ แล้วสวดแบบไหน สวด ๗ วัน ๗ คืน แบบต่อเนื่อง ไม่หยุดพักเลย

อาตมาเคยไปร่วมสวดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ พอไปถึงเขานิมนต์ไปสวดพระอภิธรรม ถามเขาว่ามีใครตายหรือโยม ไม่มีใครหรอกคะ โยมสร้างตึกเสร็จใหม่ๆ นิมนต์พระ ไปสวด อ้าว...สวดกันยังไงล่ะ อ๋อ...นิมนต์ท่านไปอยู่ที่ตึกนั่นแหละ ๗ วัน ๗ คืน ทำยังไงล่ะ แล้วแต่ท่านจะทำยังไงก็สวดอย่าให้มันหยุดตลอด ๒๔ ชั่วโมง แบบต่อเนื่อง

ไม่ต้องหยุดพัก ๗ วัน ๗ คืน โยม...ฉันเวลาไหนล่ะ ผลัดกันสวดชุดละองค์ ๒ องค์ องค์หนึ่งสวดองค์หนึ่งก็มาฉัน เรียกว่ารับภาระไปชุดละชั่วโมงๆ ก็ผลัดกันตลอด ๒๔ ชั่วโมง

สวดไปก็เพลินดี พอเพลินแล้วเออ...จริงๆ แล้วภาษาบาลีพอสวดบ่อยๆ แล้วมันคุ้นมันชิน พอคุ้นชินภาษาบาลีจะให้คล่องขนาดไหนล่ะ ติดปากติดตาติดใจ **เหตุปจฺจโย อารมฺมณปจฺจโย ฯเปฯ อวิคตปจฺจโยติ.** จะสวดเร็วขนาดไหนก็ได้ เพราะสวดคล่องหมดแล้ว แปลได้ไหม แปลได้ อะไรที่เอามาใช้บ่อยๆ มันก็คุ้นมันก็ชิน แล้วเขาก็แปลให้ฟังแล้วก็อธิบาย อ๋อ...เนื้อหาเป็นอย่างนี้นี่เองเข้าใจแล้ว ฉะนั้นวิธีการไม่เหมือนบ้านเรา บ้านเรายังไม่มีทำอย่างนี้

ทำไมจึงสวดพระอภิธรรมในงานศพ

ทำไมเอาพระอภิธรรมมาสวดในงานศพมี ๒ ประเด็นคือ

ประเด็นแรก

องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าหลังตรัสรู้แล้วพรรษาที่ ๗ โปรดคนอื่นมาเยอะแล้ว ทรงนึกถึงพระมารดาที่อาศัยครรภ์ประสูติ อาศัยครรภ์เกิดว่า เราจะโปรดพระพุทธมารดาด้วยธรรมหมวดไหนหนอ ก็พิจารณาถึงพระวินัยปิฎก ก็ไม่สามารถตอบแทนบุญคุณได้หมด พิจารณาถึงพระสูตรก็ไม่สามารถตอบแทนบุญคุณได้หมด พอพิจารณาพระอภิธรรมปิฎก พระอภิธรรมปิฎกนี่แหละสามารถตอบแทนบุญคุณได้ทั้งหมด

ทำไมล่ะพระอภิธรรมพูดถึงเรื่องขันธ์ ๕ และสิ่งที่พ้นจากขันธ์ ๕ คือนิพพาน เพราะฉะนั้นสาเหตุที่พระอภิธรรมสามารถตอบแทนบุญคุณได้ทั้งหมด เพราะพระอภิธรรมพูดถึงสิ่งเหล่านี้ พระพุทธองค์จึงเอาพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ ไปเทศน์โปรดพระพุทธมารดาบนสวรรค์ในพรรษาที่ ๗ พระพุทธองค์เทศน์อย่างไรบนสวรรค์ เทศน์*แบบรวดเร็วและไม่หยุดพัก*

เทศน์แบบรวดเร็ว เป็นอย่างไร เราขึ้น **กุสลา ธมฺมา** คำเดียวพระพุทธเจ้าตรัสได้แล้ว ๑๒๘ คำ เราพูด ๑ คำ พระพุทธเจ้าตรัสอยู่บนสวรรค์ได้แล้ว ๑๒๘ คำ ทำไมได้มากขนาดนี้ เพราะชิวหาบางชิวหายาว พระทนต์เรียบเสมอ และภวังคจิตนี่ วิถีจิตตกลงสู่ภวังค์นิดเดียวเปลี่ยนวิถีแล้วขึ้นสู่วิถีใหม่ ฉะนั้นจึงสามารถสวดได้อย่างรวดเร็ว

เทศน์แบบไม่หยุดพัก ทำไมล่ะ เพราะเวลาในเมืองมนุษย์ ๓ เดือนบนสวรรค์ยังไม่ถึงวันเดียวเลย ฉะนั้นจึงหยุดแสดงไม่ได้เทวดาจะนั่งฟังแล้วจะหยุดลงมาฉันแล้วจะทำอย่างไร

ตอนที่ถึงเวลาในเมืองมนุษย์พระองค์ก็เนรมิตองค์เทียมแสดงต่อ องค์จริงก็ลงมาเมืองมนุษย์แล้วก็ฉันภัตตาหาร พอฉันภัตตาหารเสร็จแล้วก็แสดงพระอภิธรรมโดยย่อให้กับพระสารีบุตร วันนี้แสดงจากนี้ถึงนี้ พระสารีบุตรซึ่งมีปัญญามากฟังหัวข้อก็รู้เลยว่า พระพุทธองค์แสดงเรื่องอะไรบ้าง

และหลังจากนั้นพระพุทธองค์ไปแสดงอยู่บนสวรรค์ แสดงภาคพิสดาร พระพุทธองค์มาแสดงแก่พระสารีบุตร แสดงโดยย่อๆ พระสารีบุตรเอามาแสดงกับพวกเราทั้งหลายให้ได้สวดได้ฟังกันอยู่นี้เป็นฉบับไม่ย่อไม่พิสดารคือกลางๆ

ถ้าเอาฉบับที่พิสดารอย่างที่พระพุทธองค์แสดงอยู่บนสวรรค์มาพิมพ์เป็นหนังสือจะต้องพิมพ์คัมภีร์ท้ายคัมภีร์เดียวถึง ๓,๐๐๐,๐๐๐ เล่ม คือเราพิมพ์มหาปัฏฐานเล่มเดียวถ้าเอาภาคพิสดารมาพิมพ์เพราะฉะนั้นพระสารีบุตรเอาแบบย่อๆ ไม่ย่อไม่พิสดารก็พิมพ์ตั้ง ๗ เล่ม คือคัมภีร์ปัฏฐาน

ฉะนั้นจึงบอกว่า โอ...พระพุทธเจ้าแสดงพระอภิธรรมอยู่บนสวรรค์ภาคพิสดารเทวดาได้บรรลุจบแต่ละคัมภีร์ๆ ธัมมสังคณีวิภังค์... **สํ วิ ธา ปุ ก ย ป** นั่นแหละคือหัวใจย่อพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์จบแต่ละคัมภีร์ๆ มีเทวดาบรรลุเท่านั้นๆ ก็จะบอกไว้ชัดเจนมาก

แต่ตอนนี้ญาติโยมก็ไม่ต้องถึงกับบรรลุ เพียงแค่ตั้งใจฟังก็พอ อันนี้ก็คือการตั้งใจฟังเพื่อให้เกิดความเข้าอกเข้าใจ

ตอนนี้เราทราบที่มาแล้วว่า **พระพุทธเจ้าเอาไปแสดง เราจึงเอาแบบอย่าง** และประเทศแรกที่เอามาเป็นแบบอย่างก็คือ ประเทศศรีลังกา ทำไมประเทศศรีลังกาจึงเอาพระอภิธรรมมาสวดก่อน เพราะในสมัยก่อนการเรียนพระอภิธรรมเป็นไปอย่างเพลิดเพลินลึกซึ้งเกิดศรัทธาเกิดปัญญา

ประเด็นที่สอง

แต่ในช่วงที่เกิดวิกฤติประเทศชาติไม่สงบพระเรียนก็ลดลง โยมเรียนก็ลดลง พระก็พิจารณาว่า **ในอนาคตคนจะเรียนอภิธรรม คนจะรู้อภิธรรมก็หายาก จะทำอย่างไรดีหนอ จะฝากไว้กับใครดี โอ้...ทุกคนเกิดมาแล้วต้องตาย เอาอภิธรรมไปฝากไว้ในงานศพ** เพราะฉะนั้นพอตายก็เริ่มสวดพระอภิธรรม อย่างน้อยก็ยังอยู่ในงานศพ

ในส่วนที่เรียนก็เรียนไป แต่การเรียนก็เริ่มลดลงๆ ฝากไว้ในงานศพ เพราะงานศพยังมีการสวด แล้วทำไงพระก็ต้องท่อง เมื่อท่องแล้วเอามาสวดอย่างน้อยๆ ก็จะมีการทรงจำ แต่ถ้ามีการเรียนก็จะมีการขยายอย่างพิสดาร สุดท้ายลังกาจึงเอามาใส่ในงานศพหลังจากนั้น **ประเทศไทยรับพระพุทธศาสนามาจากลังกา** จึงเอาแบบอย่างจากลังกา ลาว กัมพูชา ก็เช่นเดียวกันแต่พม่าเขารับเหมือนกัน แต่รับอีกอย่างหนึ่งเอาไปใช้คนละงานกับเราแค่นั้นเอง นี่คือที่มาที่ไปของพระอภิธรรม

๓. วางใจแบบนักปฏิบัติ

ญาติโยมมาฟังพระสวดพระอภิธรรม ตอนนี้รู้เรื่องเข้าใจแล้วที่มาที่ไปตอนสุดท้ายก็อยากจะนึกถึงเนื้อหาอภิธรรม แต่มันลึกมันยากมันละเอียด เอาแบบง่ายๆ ได้ไหมแล้วได้ผลมากๆ ทำอย่างไรล่ะ เจริญวิปัสสนาในขณะฟัง

เจริญอย่างไร นั่งฟังไม่ต้องแปลไม่ต้องเข้าใจความหมาย นั่งบริกรรมอยู่ในใจว่า **ได้ยินหนอ ได้ยินหนอ** เสียงที่ได้ยินเป็นรูป เมื่อได้ยินสิ่งที่ได้ยินทางหูเป็นนาม เสียงที่พระสวด **กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา** นี้สัททารมณ์เป็นรูปธรรม

ผู้ได้ยิน เมื่อก่อนเราได้ยิน ตอนนี้เราไม่ได้ยินแล้ว ใครล่ะ โสตวิญญาณจิต จิตที่เกิดทางหูเป็นนามธรรม เพราะฉะนั้นในขณะที่ได้ยินนี้ไม่ใช่เรา ได้ยินแล้ว เสียงที่มากระทบเป็นแค่รูปธรรม และในขณะที่นั่งฟังนั่งบริกรรมในใจว่า **ได้ยินหนอ ได้ยินหนอ เสียงที่ได้ยินเป็นรูป ผู้ได้ยินเป็นนาม**

และรูปนามเป็นอะไรล่ะ **นามรูปํ อนิจฺจํ** นามรูปไม่เที่ยง **นามรูปํ ทุกฺขํ** นามรูป เป็นทุกข์ **นามรูปํ อนตฺตา** นามรูปไม่ใช่ตัวตน พิจารณาอย่างนี้แล้วเกิดอะไรขึ้น ก็จะเห็น **โอ...ชีวิตคนเรานี้ไม่เที่ยงเป็นทุกข์อย่างนี้เอง**

สรุปการวางใจเมื่อไปงานศพ

เพราะฉะนั้นวันนี้อาตมาต้องการให้ญาติโยมสาธุชนได้เกิดความเข้าอกเข้าใจว่าเมื่อไปในงานศพวางใจอย่างไรบ้าง

๑. วางใจแบบค้างคาว ฟังไม่ต้องรู้เรื่องหรอกรู้ว่า **อ๋อ...เสียงนี้เป็นพระบาลีคือพุทธพจน์**

๒. วางใจแบบผู้รู้ แปลได้รู้ความหมายถอดรหัสธรรมได้ **อ๋อ..พระอภิธรรมคือ จิเจรุนิ จิต เจตสิก รูป นิพพาน**

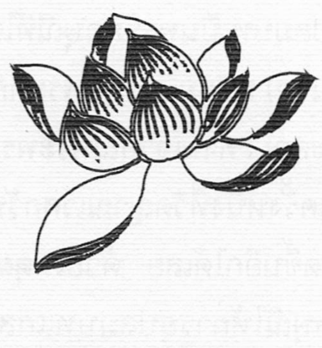
๓. วางใจแบบนักปฏิบัติ ในขณะที่ฟังนั่งบริกรรมในใจว่า **ได้ยินหนอ ได้ยินหนอ** เสียงที่ได้ยินเป็นรูป ผู้ได้ยินเป็นนาม ทั้งรูปทั้งนามไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

อย่างนี้แหละ...โยม การวางใจ ๓ ระดับและนอกจากนั้นบุญกิริยาวัตถุที่ญาติโยมได้ทำมาทั้งหมด วันนี้ได้บำเพ็ญทานมัย ศีลมัย จนถึงทิฏฐุชุกรรม การทำความเห็นให้ถูก มาวันนี้ทำความเห็นถูก

บุญกิริยาวัตถุได้ครบ ๑๐ แล้วเอาไปไหน บุญนี้ของข้าพเจ้าขอจงเป็นปัจจัยแก่พระนิพพานด้วยเทอญ ให้ตัวเราก่อน จากนั้นเราให้ใครก็ขออุทิศส่วนบุญกุศลทั้งหมดนี้ ให้แก่บุคคลชื่อนี้ที่ล่วงลับไปแล้ว ท่านอยู่ในภพภูมิใดก็ตาม ขอจงได้รับรู้ได้โปรดอนุโมทนาบุญในครั้งนี้ด้วยเถิด พอท่านได้รับรู้แล้ว ถ้าเกิดในภพภูมิที่ไม่สูงนักก็ได้ขยับภพภูมิสูงขึ้นไป

แต่ในงานศพนี้ ถ้าได้ฟังพระธรรมเทศนาและพิจารณาขันธ์ ๕ ตัวเอง ในสมัยพุทธกาล มีบางท่านลงมาในงานศพตัวเอง และก็ได้บรรลุธรรมก็มี

สุดท้ายนี้ขอให้ญาติโยมสาธุชนทั้งหลาย ได้นำวิธีวางใจที่ถูกต้องเมื่อไปงานศพ ดังที่ได้อธิบายไว้แล้วไปปฏิบัติ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนสืบต่อไป ขอความเจริญรุ่งเรืองในธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงมีแก่ญาติโยมสาธุชนทุกท่านเทอญ.

ศตวัสสา

คุณแม่ปราณี สำเริงราชย์

ผู้ก่อตั้งสำนักปฏิบัติธรรมวิวัฏฏะ
ศตวรรษแห่งคุณค่า ชีวิตนี้อุทิศเพื่อธรรม

พนิตา และ พัชรพิมล

ดูเหมือนว่า การที่พระพุทธศาสนาสายเถรวาทไม่มีพระภิกษุณีอีกแล้ว ทำให้สุภาพสตรีจำนวนมาก ที่มีจิตศรัทธาในการปฏิบัติธรรม มีความรู้สึกว่า ตนเองไม่ได้รับการยอมรับ หากตัดสินใจไปบวชเป็นชีก็มีสถานะต่ำต้อย ไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ เพราะบิณฑบาตไม่ได้ มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก

ด้วยเหตุนี้ สุภาพสตรีบางท่านมีความเชื่อว่า ทางออกของปัญหานี้ คือการไปบวชเป็นพระภิกษุณี เมื่อเป็นพระภิกษุณีแล้วก็จะได้มีสถานะในสังคมเท่าเทียมพระภิกษุ แม้ว่าในความเป็นจริงแล้วพระภิกษุณีต้องถือศีลมากกว่าพระภิกษุ คือ ศีลของพระภิกษุณีมี ๓๑๑ ข้อ ของพระภิกษุมี ๒๒๗ ข้อ เมื่อสายเถรวาทไม่มีพระภิกษุณีแล้ว ทำให้ต้องหาทางไปบวชในสายมหายาน เช่น พระภิกษุณีวรมัย กบิลสิงห์ (มรณภาพแล้ว) อุปสมบทเป็นพระภิกษุณีที่ไต้หวัน พระภิกษุณีฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ (พระภิกษุณีธรรมนันทา) อุปสมบทเป็นพระภิกษุณีที่ประเทศศรีลังกา ปัญหาเรื่องพระภิกษุณี พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้แสดงทัศนะในการบรรยายครั้งหนึ่งที่วัดญาณเวศกวันว่า ทำอย่างไรในสายเถรวาทของเรา พระภิกษุณีไม่อาจเกิดขึ้นอีกได้เลย ด้วยเหตุผลว่าพระภิกษุณีสูญสิ้นไปแล้ว จึงไม่มีพระอุปัชฌาย์ที่เป็นภิกษุณีให้การอุปสมบทแก่สตรีที่อยากจะบวช เป็นอันว่าเรื่องนี้ไม่ต้องคิด ก็ต้องมาหาทางออกกันว่า เมื่อผู้หญิงอยากปฏิบัติธรรมควรจะทำอย่างไร ถ้าเห็นว่าเป็นแม่ชี ไม่สะดวก มีปัญหา ผู้หญิงก็มารวมตัวกัน จัดกลุ่มปฏิบัติธรรมกันเองได้ และผู้หญิงด้วยกันก็ช่วยเหลือกันในเรื่องความเป็นอยู่ การปฏิบัติก็จะดำเนินไปได้

สำหรับคุณแม่ปราณี สำเริงราชย์ การเป็นหญิงไม่ได้เป็นอุปสรรคในการศึกษาธรรมะและการปฏิบัติธรรม ท่านมีทางออกสำหรับตัวเอง ท่านศึกษาเล่าเรียนธรรมะอย่างเอาจริงเอาจัง จนกระทั่งสามารถสอนผู้อื่นได้ จากนั้นได้มีผู้สนใจมาฝึกกรรมฐานกับท่านเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อท่านหมดภาระทางโลกแล้ว ท่านจึงเปิดสำนักวิวัฏฏะเพื่อเอื้อเฟื้อแก่ผู้ปฏิบัติธรรมด้วยกัน ได้มีที่พึ่งพิงในการปฏิบัติกรรมฐาน กิจกรรมของสำนักวิวัฏฏะประสบความสำเร็จอย่างงดงาม ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้หญิงมีสถานที่ปฏิบัติธรรมที่เชื่อถือได้เท่านั้น ยังมีความปลอดภัย อบอุ่นใจให้กับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นหญิง ชายหรือแม้แต่บรรพชิตที่สนใจ คุณแม่ปราณี ก็เปิดกว้างให้เข้ามาปฏิบัติที่สำนักฯ ได้ โดยจัดสถานที่เป็นสัดส่วนอย่างเหมาะสม นับว่ากิจกรรมของสำนักวิวัฏฏะได้ให้ความเกื้อกูลแก่พุทธบริษัทอย่างเข้มแข็ง ยาวนาน มีสมาชิกที่ติดต่อกับสำนักสม่ำเสมอยังคงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจวบจนทุกวันนี้

ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ คุณแม่ปราณี สำเริงราชย์ มีอายุครบร้อยปี นับเป็นวาระที่เป็นมงคลยิ่งที่เราจักนำเรื่องของคุณแม่มาเผยแพร่ให้พวกเราได้ร่วมอนุโมทนา

คุณแม่ปราณีคือใคร คุณแม่ปราณี เป็นสุภาพสตรีผิวขาว ร่างเล็ก มีใบหน้าสงบเย็น อ่อนโยน ผู้ได้พบเห็นท่านย่อมจะรู้สึกถึงความสะอาด สว่าง สงบ คุณแม่ปราณี เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นธิดาของ พลตำรวจตรีพระพศกมิตร (วร สุขุมาลย์จันทร์) กับคุณแม่ใหญ่ บุญดีพลี คุณแม่ปราณีมีน้องสาวหนึ่งคน ถึงแก่กรรมตั้งแต่เยาว์วัย ในวัยเยาว์คุณแม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดีจากคุณยายและคุณแม่ ที่ได้สอนให้ท่านมีชีวิตเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีงาม เช่น ทำบุญตักบาตร สวดมนต์ไหว้พระ เมื่ออายุเข้าเกณฑ์ต้องไปโรงเรียน คุณแม่กับน้องก็ไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนใกล้บ้าน ท่านเป็นเด็กที่เรียบร้อย ขยันขันแข็ง มีอุปนิสัยสุภาพเรียบร้อยอ่อนโยน เมื่ออายุได้ ๓๓ ปี คุณแม่สมรสกับ ร.อ.นพ. กระจ่าง สำเริงราชย์แพทย์เสนารักษ์ และได้ย้ายตามสามีที่ไปรับราชการที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร.อ.นพ. กระจ่าง รับราชการเป็นแพทย์ทหาร และเปิดคลีนิกทำฟันหลังเลิกงาน ชื่อ กระจ่างทนต์ คุณแม่เป็นแม่บ้านดูแลบ้านและครอบครัว ตอนเย็นก็ช่วยสามีทำคลีนิกด้วย คุณแม่

และ ร.อ.นพ. กระจ่าง มีบุตรธิดาด้วยกันสองคน คือ นางนวลจันทร์ สำเริงราชย์ ถึงแก่กรรมขณะศึกษาที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๐๑ และนายแพทย์ยุทธนา สำเริงราชย์ เมื่อจบการศึกษาแพทยศาสตร์ที่ประเทศไทยแล้ว เดินทางไปศึกษาต่อและทำงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ถึงแก่กรรมแล้วด้วยโรคมะเร็ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ความตายของลูกสาว ทำให้คุณแม่ซึ่งเดิมก็สนใจธรรมะอยู่แล้ว เพิ่มความสนใจในการศึกษาและปฏิบัติธรรมมากขึ้น สาเหตุหนึ่งคือ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ลูกสาวผู้ล่วงลับ

ศึกษาธรรมะและกรรมฐานอย่างจริงจัง คุณแม่เคยเล่าไว้ในหนังสือประวัติสำนักว่า การที่ท่านสนใจธรรมะและการปฏิบัติธรรมนั้น มีเหตุปัจจัยมาตั้งแต่ท่านเป็นเด็กแล้ว ท่านทำครบตั้งแต่ ทาน ศีล ภาวนาเป็นปกติ เพราะฉะนั้น การที่ท่านมุ่งศึกษาและปฏิบัติธรรมมากขึ้น จึงเป็นเรื่องสอดคล้องกับอุปนิสัยของท่านด้วย ท่านเล่าถึงการเรียนวิปัสสนากรรมฐานของท่านว่า "... ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ จึงได้พบท่านอาจารย์แนบ มหานีรานนท์ เขาเชิญท่านมาพูดที่วัดมงคลบพิตร ท่านมาพูดกับเจ้าคุณพิมล นรสิงห์ เรื่อง อภิธรรม ดิฉันไปฟัง พบท่านเป็นครั้งแรกก็ยังเฉยๆ เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง เพราะพระอภิธรรมเป็นเรื่องเข้าใจยาก ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องของตัวเราเอง แต่ก็ไม่เข้าใจ แต่ก็รู้ว่าท่านพูดดี ฟังครั้งแรกยังไม่ศรัทธาท่านอาจารย์เท่าไร ต่อมาที่พุทธสมาคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีท่านขุนเวชรักษา สามีคุณสาคร รัตนิน เชิญท่านอาจารย์แนบมาพูดเรื่อง สติปัฏฐาน ๔ เดือนละครั้ง ทุกเดือนดิฉันไปฟัง และฝึกปฏิบัติไปด้วย ทดลองสังเกตอิริยาบถ พิจารณาอย่างไร ท่านก็สอนไป ผู้มาฟังก็ปฏิบัติไป ใส่ใจในรูปนั่ง รูปเดิน ท่านก็สอนให้ฝึกหัดทั้งปัญจทวาร ตั้งแต่นั้นก็สนใจติดตามไปฟังที่สำนักนาฬิกวัน ที่ถนนสาย ๑ ใกล้ๆ กับสำนักวิวัฏฏะ ที่อยุธยาที่ดิฉันอยู่ เขามีประชุมธรรมทุกเดือน เขาเชิญท่านอาจารย์แนบมา ดิฉันไปฟังแล้วทดลองปฏิบัติไปหลายแห่ง สำนักนี้ สำนักนั้นสลับกันไป ดิฉันปฏิบัติอยู่คนเดียว เงียบดี เพราะเคยฝึกมาหลายปีที่วัดระฆังฯ ต่อมาก็ไปอีกหลายครั้ง ไปบ่อยๆ สมัยนี้ดิฉันสัพยอกผู้มาปฏิบัติที่วิวัฏฏะว่า ปีหนึ่งจะขอกันมาหนหนึ่งปีละครั้งเดียว ดิฉันไปฝึกที่สำนักวัดระฆังหลายครั้ง ครั้งแรกที่วัดระฆังอยู่ ๑๕ วัน จิตใจจะวิเวกสงบดี ทั้งๆ ที่ข้างวัดมีโรงเรียน

สตรีวัดระฆัง เสียงนักเรียนแจ้วเลย ตอนเล่นกีฬา เสียงหนวกหูมาก เวลาเด็กสวดมนต์ เราก็หยุดปฏิบัติเป็นพักๆ ปฏิบัติที่วัดระฆังประมาณ ๓ ปี ไปๆ มาๆ จนท่านอาจารย์แนบบอกดิฉันว่า คุณปราณีเข้าใจวิธีปฏิบัติแล้วนะ จะไปปฏิบัติที่ไหนก็ได้..

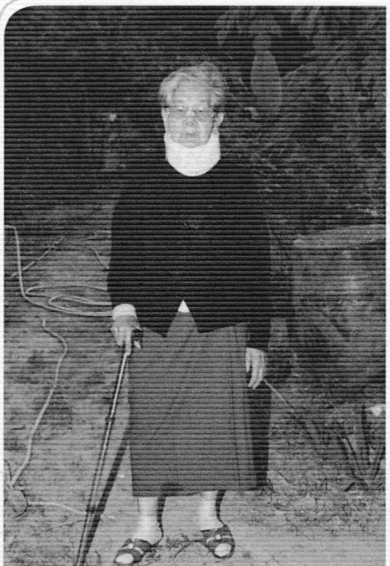
เมื่อได้รับคำแนะนำอย่างนั้น คุณแม่ได้ทดลองไปปฏิบัติเอง ลองผิดลองถูก แต่ทุกเดือนท่านไปพบท่านอาจารย์แนบที่สำนักนาหิกวัน ไปสอบอารมณ์กับท่าน นอกจากนั้นคุณแม่ก็ไปปฏิบัติที่วัดสุวรรณบ้าง ไปที่สำนักบุณยกัญจนารามที่จอมเทียน เริ่มตั้งแต่มีกุฏิกรรมฐานหลังเดียว ต่อมาท่านได้ไปปลูกเป็นของส่วนตัว ๑ หลัง ภายหลังก็ยกให้เป็นของส่วนรวม สำหรับผู้มาปฏิบัติทั่วไป ปัจจุบันกุฏิหลังนั้นก็ยังอยู่ ช่วงที่คุณแม่ศึกษากรรมฐานนั้น ยังคงช่วยสามี คือ ร.อ.นพ. กระจ่าง ทำคลีนิกด้วย จนกระทั่งคุณหมอกระจ่างเสียชีวิตในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ คุณแม่ได้มอบกิจการคลีนิกให้กับท่านอื่นไป และท่านเองย้ายไปปฏิบัติธรรมที่บ้านในที่ดินที่ได้ซื้อไว้ที่ถนนเจ้าพรหม ตำบลประชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื้อที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ท่านอยู่ปฏิบัติอย่างเข้มงวดโดยไม่ติดต่อกับบุคคลภายนอก และเขียนเล่าไว้ว่า ข้าพเจ้าเจริญวิปัสสนาแต่ผู้เดียว ไม่ติดต่อกับบุคคลภายนอก สติสัมปชัญญะมีกำลังขึ้นมาก ชัดเจนมาก สะดวก คล่องแคล่ว ติดต่อกันตลอดวันและตลอดคืน

ในแต่ละเดือน เมื่ออาจารย์แนบมาสนทนาธรรมที่สำนักนาหิกวัน จะเลยมาสอบอารมณ์ให้ทุกครั้ง ผลของการสอบอารมณ์ครั้งสุดท้ายเป็นที่พอใจของท่านอาจารย์แนบ ซึ่งขณะนั้นไม่ค่อยสบายอยู่ปลื้มใจและบอกว่า หายป่วย และบอกให้อาจารย์ออกกรรมฐาน ไปร่วมประชุมที่สำนักนาหิกวันให้เล่าความรู้สึก วิธีการปฏิบัติให้ที่ประชุมฟัง หลังจากนั้นอาจารย์ยังคงมีอารมณ์วิปัสสนาอยู่เสมอ แม้ออกจากกรรมฐานแล้วก็คงอยู่ลำพังผู้เดียวเช่นเดิม

การก่อสร้างสำนักวิวัฏฏะ พระนครศรีอยุธยา สำนักวิวัฏฏะแห่งแรกตั้งอยู่ที่ถนนสาย ๒ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คุณแม่เล่าที่มาของการสร้างสำนักว่า เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ดิฉันตัดสินใจบวชชีเพื่อจะได้ปฏิบัติกรรมฐานได้สะดวก เพราะไม่ต้องห่วงงาน บวชชีได้ ๙ ปี ต่อมาเริ่มไม่สบายเป็นโรคกระเพาะ ก็เลยไม่ได้บวชชีอีก อยู่ปฏิบัติธรรมที่สำนักอีก ๑๐ ปีเศษ ตอนแรกไม่ได้คิดจะทำสำนัก

คืออยู่คนเดียว ต่อมามีแม่ชีอื่นขอมาปฏิบัติ ก็เลยปลูกกุฏิขึ้นมา มีคนเข้ามาปฏิบัติก็ต้องมีคนดูแล มีสำนักงานต้องปลูกกุฏิหลังเล็กให้แม่ชีอยู่ ต่อมามีกุฏิแม่ชีเพิ่มขึ้นมาหลายหลัง ที่นั่นเงียบสงบดี ภัยอะไรก็ไม่มี

สรุปว่า มูลนิธิฯ เริ่มมาตั้งแต่อยู่อยุธยา พ.ศ. ๒๕๒๖ สำนักค่อยๆ เติบโต มีกุฏิ มีศาลาปฏิบัติธรรม สาธารณูปโภคครบครัน แต่ต่อมาความเจริญได้เข้ามาทำลายความสงบ มีถนนเข้ามาติดสำนัก มีทาวน์เฮ้าส์มาปลูกประชิดสำนัก ทำให้มีเสียงรบกวน ไม่สะดวกแก่การปฏิบัติจำเป็นต้องหาที่ใหม่ ในที่สุดก็ได้มาดูที่เชิงเขาวัดเขาสนามชัย ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน เจ้าอาวาสวัดนี้คือ พระมหาบุญศักดิ์ หรือ พระครูอนุรักษ์ชินวงศ์ ซึ่งคุณแม่เคยรู้จักท่านมาก่อน ครั้งเมื่อไปศึกษาธรรมที่วัดสระเกศ ที่ท่านพระมหาบุญศักดิ์ไปทำงานที่มูลนิธิภูมิพโล ซึ่งตั้งอยู่ในวัดสระเกศ ท่านชวนให้คุณแม่มาตั้งสำนักที่เชิงเขา คุณแม่มาดูที่แล้ว ก็ตกลงย้ายจากอยุธยามาอยู่หัวหิน บรรดาสมาชิกผู้ศรัทธา เมื่อทราบข่าวก็นำเงินมาบริจาคช่วยให้การตั้งสำนักผ่านพ้นไปได้จนสำเร็จ พลอยทำให้วัดเขาสนามชัย ได้รับอานิสงส์ไปด้วย มีไฟฟ้า ประปาขึ้นไปถึงยอดเขา คุณแม่ย้ายสำนักจากอยุธยามาอยู่ที่วัดเขาสนามชัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยเป็นการเช่าที่จากทางวัด ทำสัญญารายปีๆ ละ ๑,๑๐๐ บาท ต่อสัญญาทุก ๓ ปี ทางวัดอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารต่างๆ ในพื้นที่เช่าได้ กว่าสำนักวิวัฏฏะจะเจริญเติบโต แข็งแรงอย่างที่เห็นในปัจจุบัน ต้องผ่านความยากลำบากอยู่หลายปี นับตั้งแต่แรก ที่ต้องทำเขื่อนกันดินถล่ม การทำท่อระบายน้ำเพื่อไม่ให้น้ำไหลมาท่วมพื้นที่สำนักบริเวณเชิงเขา ทุกวันนี้สำนักวิวัฏฏะเป็นที่สัปปายะในการปฏิบัติกรรมฐาน มีผู้สนใจมาเข้ากรรมฐานที่สำนักอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ โดยมีกุฏิกรรมฐานที่ผู้มีจิตศรัทธาสร้างไว้รองรับ ปีนี้ที่คุณแม่อายุครบหนึ่งร้อยปี คุณแม่ดูแข็งแรง สดใส เบิกบาน มีความจำดี และยังสอนกรรมฐานให้กับผู้ที่มาปฏิบัติทุกคนด้วยเมตตาปราณีสมดังนามของท่าน

ต่อไปนี้ คือ บทสัมภาษณ์ ที่คุณพัชรพิมล ยังประภากร ได้ไปสัมภาษณ์มาฝากท่านผู้อ่าน

สัมภาษณ์คุณแม่ปราณี สำเริงราชย์

ปีนี้เป็นปีที่คุณแม่มีอายุครบร้อยปีแล้ว คุณแม่ยังคงมีความจำดี มีความสดชื่นแจ่มใส ยังทำงาน ยังบรรยายและสอนกรรมฐาน สอบอารมณ์ ให้ลูกศิษย์ได้อยู่ นับเป็นผู้มีอายุยืนอย่างมีคุณภาพ อยากทราบว่า

ถาม คุณแม่มีเคล็ดลับอะไรบ้าง

ตอบ ก็มีการบริหารร่างกาย เรื่องอากาศ อยู่ในที่มีอากาศดี เรื่องอารมณ์ มีอารมณ์ดีอยู่เสมอ ไม่เป็นคนมักโกรธ เรื่องอารมณ์เป็นเรื่องสำคัญมาก นอกจากไม่มักโกรธแล้ว ไม่ควรเป็นคนเรื่องมาก หยุมหยิม คอยคิดแต่จะจับผิดคนอื่น ควรมีเมตตาธรรมประจำอยู่ในใจ มองอะไรก็มองด้วยเมตตา ก็จะไม่เครียด จิตใจสบาย

เรื่องอาหาร ระวังไม่กินของที่ไม่ควรกิน กินผัก กินปลา อาหารย่อยง่าย การออกกำลัง ก็ทำเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้เส้นเอ็นในร่างกายไม่ยึดติด มีความยืดหยุ่น คล่องตัว การปฏิบัติธรรมการเข้ากรรมฐานทำให้จิตมีกำลังแข็งแรงเกิดปัญญาสำหรับตัวเรา คนทั่วไปเขาอาจไม่เห็นสำคัญ แต่สำหรับนักปฏิบัติต้องมีตนเป็นที่พึ่งของตนได้ การมีตนเป็นที่พึ่งของตนได้ อาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้อายุยืนก็เป็นได้ การมีตนเป็นที่พึ่งของตนได้เริ่มจากอะไร เริ่มจากการได้ยินได้ฟังสิ่งที่ถูกต้อง ตามมาด้วยการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง การฝึกจิตที่ถูกต้อง แล้วจิตก็จะมีกำลัง หากไม่ได้รับการฝึกจิตเลย จิตใจก็จะอ่อนแอ ไม่มีกำลัง เมื่อพบเจอปัญหาอะไรก็จะเป็นทุกข์มาก จิตที่อ่อนแอนี้จะตกเป็นทาสของกิเลสได้ง่าย ไม่มีอิสรภาพของตนเอง ก็คือไม่สามารถพึ่งตนเองได้ มีแต่ความอยาก อยากได้ อยากดี อยากเด่น เป็นไปอย่างนั้น ทุกวันนี้มีชีวิตอยู่ด้วยวิบาก เราสร้างเหตุให้เป็นกุศลวิบาก ก็อาจเป็นเหตุให้อายุยืนแบบมีคุณภาพ มีตนเป็นที่พึ่งของตนได้

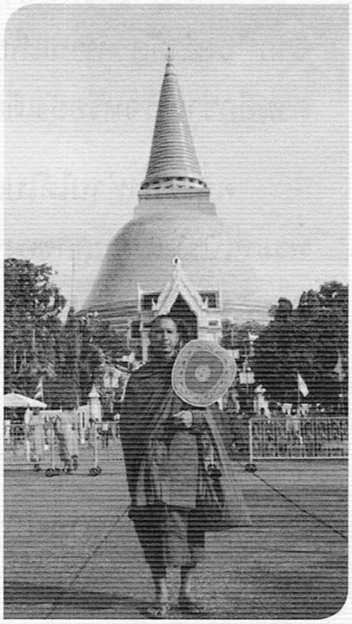
ถาม บัดนี้สำนักได้เติบโตมั่นคงแล้ว คุณแม่ห่วงอะไรบ้างไหมคะ

ตอบ ตอนนี้นอกจากเราจะมีสำนักแล้วเราก็มีมูลนิธิฯ ด้วย ที่ช่วยดูแลสำนักฯ เรื่องค่าใช้จ่ายอะไรต่างๆ คือ จะดูแลทั้งสำนักและทั้งวัดเขาสนามชัย และดูแลพระภิกษุด้วย พระป่วย พระเดินทาง เราดูแลให้หมด แม้แต่การก่อสร้างซ่อมแซมวัดก็ดูแลด้วย ทำให้วัดมีสถานที่สำหรับพระมาปฏิบัติกรรมฐาน ตอนมาแรกๆ ที่วัดรกร้างและน่ากลัวมาก มีพระอยู่ประจำแค่สองรูป กุฏิเก่าทรุดโทรมมาก พอเรามาอยู่ก็ช่วยทำกุฏิถวายท่านเจ้าอาวาสและกุฏิสำหรับพระภิกษุ จนวัดมีสภาพเป็นวัดด้วยอาศัยปัจจัยจากผู้ศรัทธาให้มาทั้งนั้น เราก็ต้องจัดสรรเงินเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ตอนแรก เราไม่ตั้งใจจะจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ เพราะมันยุ่งยากสารพัดเอกสารทางกฎหมายมากมาย แต่คุณจำรัส กลิ่นธูป ยืนยันให้จดทะเบียนมูลนิธิเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย ก็เป็นอันว่าจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ การสร้างสำนักมีคนช่วยมากมาย การก่อสร้างอะไรต่างๆ ต้องใช้เงินทั้งนั้น ก็มีคนเอาเงินมาให้ตลอด เดิมคิดจะทำเล็กๆ ก็พอ แต่ต้องขยายเพราะมีคนมาช่วยสนับสนุนมากขึ้นๆ ทำให้ขยายตัวไปเรื่อยๆ เราก็พยายามที่จะทำให้สำนักมีความสะดวกสัปปายะสำหรับผู้มาปฏิบัติ

ถาม หากคุณแม่ไม่อยู่แล้ว จะมีคนมาปฏิบัติไหม

ตอบ ก็ไม่รู้เหมือนกัน ตอนนี้ทำงานไม่ค่อยได้เหมือนเมื่อก่อนก็ยังมีคนมาอยู่มูลนิธิ ๒๐ ปีที่ผ่านมาพระเก่ง อดีตท่านเป็นคฤหัสถ์ที่มาปฏิบัติธรรม แล้วมาอยู่สำนักเลยช่วยงานทุกอย่าง ทำให้กิจกรรมต่างๆ ของสำนักฯ ผ่านพ้นไปด้วยดี ต่อมาท่านอุปสมบทเป็นพระ งานที่ท่านเคยดูแลอยู่ก็ยังไม่มีใครแทนที่ได้อย่างที่ท่านเคยทำให้ ยอมรับว่าลำบากแต่ก็พอไปได้

๒๐ ปีที่ผ่านมา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้าพเจ้าได้พบกับบุคคลท่านหนึ่ง หลังจากพบท่านได้ไม่นานทำให้ข้าพเจ้าตัดสินใจลาออกจากงานเพื่อทุ่มเทชีวิตไปในการปฏิบัติธรรม และช่วยเผยแผ่พระศาสนาในด้านการเจริญสติปัฏฐานกับท่านผู้นั้น ซึ่งจากวันนั้นจนถึงวันนี้ จากชีวิตฆราวาสขาดเงินเดือนมาจนบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาของข้าพเจ้ารวมได้ ๒๐ ปี แล้วนี้ นับเนื่องมาจากปฏิปทาของท่านที่เป็นแบบอย่างให้กับข้าพเจ้าดำเนินรอยตามสืบมา จากความเมตตาของท่านที่มีให้ใครต่อใคร จากความห่วงใยที่คอยมี จากข้อคิดคำคมดีๆ ที่มีเสมอมานั้น ได้ถูกส่งผ่านไปยังบรรดาพระภิกษุสามเณรตลอดจนลูกศิษย์ทั้งหลายที่มาสู่สำนักของท่านเป็นระยะเวลายาวนาน ล่วงกาลผ่านมาจนท่านมีอายุได้ ๑๐๐ ปี ในเดือนนี้แล้ว ท่านก็ยังทำงานได้โดยไม่เห็นแก่เหนื่อย ท่านเป็นเสมือนโพธิ์ใหญ่ที่ช่วยปกป้องลมแดดแก่โพธิ์น้อยๆ ที่กำลังจะเจริญเติบโตสืบตามมา ท่านเป็นผู้หญิงตัวเล็กแต่ทว่าคุณธรรมหาได้เล็กไม่ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสอยู่ใกล้ท่าน ข้าพเจ้าขอนำปฏิปทาส่วนหนึ่งของท่านมาเล่าสู่กันฟังดังต่อไปนี้

เวลาท่านจะทักทายถามไถ่การกินอยู่ท่านจะกล่าวว่า “ใช้อาหารหรือยังคะ” ประโยคสั้นๆ แต่ฟังแล้วแฝงไปด้วยความหมาย ได้ข้อคิด สะกิดโยนิโสมนสิการได้ดีทีเดียว (คนทั่วไปใช้ว่า “กินข้าวหรือยัง”)

เวลาที่ท่านใส่บาตรพระภิกษุสามเณร เมื่อพระเปิดบาตรเพื่อจะรับอาหาร ท่านแทบจะขอค้นดูในบาตรของพระทีเดียว เพื่อดูว่าพระเณรได้อาหารสัปปายะหรือไม่มากน้อยเพียงใด จะได้จัดเสริมเติมให้ตามสมควร นี้เป็นความห่วงใยประการหนึ่งที่พระหลายรูปเคยประสบมา

แม้เวลาป่วยต้องเข้าโรงพยาบาลเพื่อรับการผ่าตัดตอนอายุ ๙๐ เศษ หลังออกจากห้องผ่าตัด ท่านแพ้ยาสลบเกิดอาการเพ้อบอกให้คนชงนมส้มถวายพระ ถามแล้วถามอีกว่าเสร็จหรือยังเดี๋ยวไม่ทันใส่บาตร

ครั้งหนึ่งท่านได้ไปเยี่ยมชมกุฏิพระที่ท่านสร้างถวาย ท่านขึ้นไปชมแล้วกล่าวกับพระที่เป็นเสมือนลูกของท่านว่า ของทุกอย่างในนี้มีครบแล้ว แต่ขาดอยู่อย่างที่ยังไม่มี ทายสิว่าอะไร... แอร์หรือโยมอาจารย์ ไม่ใช่ค่ะ... ยอมแล้วหรือยังคะ... อาตมายอมแล้ว... ขาดตนเป็นที่พึ่งคะ... สติปัฏฐานเป็นที่พึ่งของท่านค่ะ

ท่านอย่าประมาทนะคะ คำนี้มันยังคงก้องอยู่ภายในใจของข้าพเจ้าเสมอมา

นี้เป็นเพียงปฏิปทาส่วนหนึ่งที่ข้าพเจ้านำมาเป็นตัวอย่าง หากจะนำขุนเขามาแทนปากกา อีกทั้งใช้นภามาแทนกระดาษ มหาสมุทรเปลี่ยนเป็นหมึกวาด คงจะประกาศคุณท่านไม่พอ ท่านผู้นี้มีนามว่า อาจารย์ปราณี สำเริงราชย์ เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมวิวัฏฏะ วัดเขาสนามชัย หัวหิน ผู้เป็นหนึ่งในร้อยของใครหลายคน

ด้วยความเคารพจากใจจริง

วงษ์โพธิ์ (ธมฺมวโร ภิกขุ)

เหตุแห่งคำตรัส... : (๑)

วิเทศทัยย์, Ph.D.,
University of Kelaniya, Sri Lanka

ลังกากุมาร
ดร.พระมหาพจน์ สุวโจ

อาสภิวาจา

เราเป็นผู้เลิศแห่งโลก
เราเป็นผู้เจริญที่สุดแห่งโลก
เราเป็นผู้ประเสริฐสุดแห่งโลก
ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย
บัดนี้ภพใหม่ย่อมไม่มี
(ม.อุปริ. ๑๔/๓๗๗/๒๕๓)

พระพุทธพจน์บทนี้เจ้าชายสิทธัตถะได้ตรัสไว้คราวเหยียบย่างบนผืนปฐพีเป็นครั้งแรก ชาวพุทธส่วนใหญ่รู้จักกันในชื่อว่า **อาสภิวาจา** แปลว่า วาจาที่กล่าวอย่างอาจหาญ

หากศึกษาวิเคราะห์เจาะลึกอย่างถ่องแท้จะเห็นว่า พระพุทธพจน์บทนี้มีนัยซ่อนเร้นอยู่หลากหลายแง่มุม สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวถึงไว้บ่อยๆ รวมถึงพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ก็ได้กล่าวถึงไว้เช่นกัน ในหนังสือ จาริกบุญ จารึกธรรม

เนื้อความในพระไตรปิฎกนั้น ย่อมสามารถตีความได้หลากหลายทั้งในแง่ธรรมาธิษฐานและบุคลาธิษฐาน การตีความหรืออธิบายเพียงด้านเดียว ย่อมเป็นเรื่องอันตรายทำให้ง่ายต่อการพลาดจากคำสอนของพระพุทธเจ้า

ผู้เขียนเห็นว่าหากมีการวิเคราะห์หลายนัยยะ น่าจะทำให้เห็นพระอัจฉริยภาพของพระพุทธเจ้าหลากหลายด้าน นอกจากนั้น ยังเป็นการเปิดประเด็นชวนให้ถกเถียงเกิดความรู้ในวงกว้างมากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของวิชาการ

เฉพาะเนื้อความตามพระไตรปิฎกนั้น หากตีความตามตัวอักษรจะบอกเพียงว่า การตรัสอาสภิวาจาย่อมเป็นปกติธรรมดาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เหตุเพราะธรรมดาของผู้เกิดมาเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า ย่อมมีเรื่องเกินปกติวิสัยของสามัญมนุษย์อยู่แล้ว การแสดงอาสภิวาจาจึงมิได้เป็นปาฏิหาริย์เกินความสามารถของมนุษย์ และเป็นการย้ำเจตนารมณ์ของพระพุทธเจ้าตั้งแต่วันแรกของการประสูติ กล่าวคือเกิดมาเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า

หากมองให้ลึกลงไปจะเห็นสารัตถะของพระพุทธพจน์บทนี้ เหตุด้วยพระพุทธองค์คงมิได้ปรารถนาให้เราท่านเห็นหรือรับรู้พุทธภาวะของพระองค์ ว่าเป็นผู้มีฤทธิ์เสมอเทพเจ้าน้อยใหญ่ แต่ต้องการเน้นย้ำให้เห็นว่า แท้จริงแล้วพระองค์คือมนุษย์สามัญคนหนึ่ง ซึ่งสามารถกำหนดชะตาชีวิตของตน และสามารถประกาศอิสรภาพจากอำนาจของพระผู้เป็นเจ้าตามความเชื่อที่พวกพราหมณ์สอนสั่ง

ย้อนรอยถอยหลังสมัยพุทธกาล ความเชื่อของสังคมชาวอินเดียยุคนั้นฝากไว้กับพวกพราหมณ์ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลพิเศษมีอิทธิพลสูงส่งเหนือสังคม ถือว่าได้เป็นผู้กุมชะตาชีวิตของคนอินเดียทุกหมู่เหล่า พวกพราหมณ์ควบคุมสังคมด้วยการวางกฎเกณฑ์อย่างเป็นระบบสอดคล้องกัน เช่นเรื่องวรรณะและการประกอบพิธีบูชายัญ โดยสอนว่าสังคมจะขับเคลื่อนไปได้ตามบัญชาของเทพเจ้า ทุกคนต้องเชื่อฟังพวกพราหมณ์ซึ่งได้รับเทวโองการโดยตรงจากพระเจ้า

การประกาศอาสภิวาจาของพระพุทธเจ้าคงมีนัยย้อนแย้งพวกพราหมณ์เป็นแน่

ขณะที่สังคมยุคนั้นฝากความหวังไว้กับพวกพราหมณ์ ปรารถนาอ้อนวอนขอพรจากเทพเจ้าที่พวกพราหมณ์อุปโลกน์ขึ้น แต่พระพุทธเจ้ากลับทรงสอนคนสมัยนั้นให้หันมาทบทวนศักยภาพของตนเอง โดยย้ำให้เห็นว่าสามัญมนุษย์ล้วนมีศักยภาพเพียงพอจนสามารถเทียบเคียงเทพยดาได้ หากผ่านการฝึกหัดขัดเกลาอย่างถูกต้อง หลักฐานเหล่านี้สามารถสืบค้นได้จากพุทธประวัติและอรหันตสาวกประวัติน้อยใหญ่ตามนัยพระไตรปิฎก

เพื่อต้องการเน้นให้เห็นว่ามนุษย์สามัญสามารถประกาศอิสรภาพจากเทพเจ้าได้ พระพุทธองค์ได้ทรงตั้งคณะสงฆ์ขึ้น พร้อมสร้างรูปแบบและวิธีการให้สอดคล้องกับอาสภิวาจาของพระองค์ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน ด้วยเวลาไม่นานคณะสงฆ์สามารถกลายเป็นกลุ่มใหญ่ และขับเคลื่อนประกาศให้สังคมอินเดียเห็นว่า แท้จริงแล้วเทพเจ้าตามคำสอนสั่งของพวกพราหมณ์นั้นหาได้ควบคุมชะตาชีวิตของคนไม่ มนุษย์ต่างหากมีศักยภาพเทียบเท่าพระเจ้า

ด้วยเหตุนั้น เราท่านชาวพุทธทั้งหลาย หากยังงมงายตามความเชื่อของพราหมณ์ ย่อมถือว่าไม่นำพาคำสอนสั่งของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระองค์พยายามแนะนำให้ทราบถึงศักยภาพอันแท้จริงของมนุษย์ แต่กลับไปยินยอมศิโรราบต่ออำนาจของพวกพราหมณ์

หากมองในมุมของประวัติศาสตร์ กลับมีอีกประเด็นหนึ่งชวนตีความ เกิดคำถามว่า เป็นไปได้หรือไม่ว่าอาสภิวาจาเป็นเหตุผลหนึ่งกดดันให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช

ประวัติศาสตร์บอกเราว่า คนอินเดียสมัยพุทธกาลเชื่อมั่นเกี่ยวกับผู้มีบุญบารมีมาเกิด ไม่ต่างจากเมสสิอาห์ของชาวยิวและชาวคริสต์ โดยเฉพาะตำราของพวกพราหมณ์ถึงกลับบอกว่า ผู้มีบุญมาเกิดนั้นมักมีนัยเป็นสอง กล่าวคือ หากครองชีวิตเป็นฆราวาสวิสัยต้องเป็นพระเจ้าจักรพรรดิครองทวีปทั้งสี่ และหากออกบวชเป็นบรรพชิตต้องเป็นศาสดาเอกของโลก

การเปล่งอาสภิวาจาก็ดี การมีมหาปุริสลักษณะของพระพุทธเจ้าก็ดี ล้วนบ่งชี้ให้เห็นว่าเจ้าชายสิทธัตถะเป็นผู้มีบุญบารมีมาเกิด และหากศึกษาอย่าง

ละเอียดจะเห็นว่า ทั้งอาสภิวาจาและมหาปุริสลักษณะล้วนสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ถือว่าเป็นดาบสองคมกดดันให้เจ้าชายสิทธัตถะออกบรรพชาแสวงหาโมกขธรรม

เนื้อความตามพระไตรปิฎกบอกว่า ดินแดนเจ้าชายสิทธัตถะทรงถือกำเนิดนั้น เป็นเพียงอาณาจักรขนาดเล็ก หากเปรียบเทียบกับแว่นแคว้นเหล่าอื่น แม้พระเจ้าสุทโธทนะผู้เป็นพระราชบิดาก็ดำรงตำแหน่งเพียงการแต่งตั้งจากหมู่คณะเท่านั้น หาได้มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเหมือนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไม่ เหนือสิ่งอื่นใด แคว้นสักกะอันเป็นมาตุภูมิของเจ้าชายสิทธัตถะนั้นก็เป็นประเทศราชอยู่ภายใต้การปกครองดูแลแห่งแคว้นโกศลของพระเจ้าปเสนทิโกศล

ข่าวการประกาศอาสภิวาจาต่อหน้าธารกำนัลย่อมแพร่กระจายไปเหมือนไฟลามทุ่ง และคงแพร่กระจายไปถึงพระ-กรรณของพระเจ้าปเสนทิโกศลแห่งแคว้นโกศล ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ทุกย่างก้าวของเจ้าชายสิทธัตถะย่อมถูกจับตาจากฝ่ายพระเจ้าปเสนทิโกศลตลอดเวลา หรือแม้ในพระประยูรญาติของเจ้าชายสิทธัตถะเองก็มีฝ่ายตรงกันข้ามจ้องมองอยู่ การเปล่งอาสภิวาจาและการมีมหาปุริสลักษณะจึงสอดคล้องต้องกันดังกล่าว

ทัศนะ : เกี่ยวกับการปฏิรูปพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (พระอนิลมาน ธมฺมสากิโย)
ผู้ช่วยเลขานุการในสมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ปฏิรูปศาสนาแก้ที่ปลายเหตุ

พระ ดร.อนิลมาน ให้มุมมองในเรื่องการปฏิรูปศาสนาว่า เป็นกฎหมายเรื่องของทางโลกที่สร้างขึ้นมา เมื่อนำมาใช้แล้วจะช่วยได้ในระดับหนึ่ง สักระยะจะมีวิธีการอื่นๆ เข้ามาอีก นั่นเพราะสังคมเปลี่ยนไปทุกวัน มีสิ่งใหม่เกิดขึ้นทุกๆ วัน จึงทำให้กฎหมายตามไม่ทัน ซึ่งในปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่ามีเรื่องที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาเลย ทั้งไซเบอร์ การุณฆาต หรืออุ้มบุญ แล้วมีกฎหมายฉบับไหนที่ตามทันบ้าง

การปฏิรูปศาสนาให้มีกฎหมายสงฆ์นั้น เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ โดยสร้างกรอบมาตรฐานขึ้นมาอีก ๑ กรอบ เพื่อจะรักษาศาสนาไว้

ทั้งนี้เชื่อว่าปฏิรูปศาสนาทำได้ แต่ก็แก้ปัญหาไม่ได้ยั่งยืน เพราะการที่จะมีกฎหมายให้พระแสดงทรัพย์สินนั้นคิดว่าไม่มีประโยชน์ เพราะถ้าเราจะศึกษาจากการดำเนินชีวิตของฆราวาสในทุกวันนี้ก็อยู่ด้วยกฎหมายแต่เราก็ไม่เคารพ

กฎหมายกัน เพราะแม้สังคมพยายามจะสร้างกฎหมาย แต่คนก็หาวิธีการเลี่ยงบาลีกันไปเรื่อย

นี่คือส่วนของคน แต่ของพระก็ไม่แตกต่างกัน เพราะพระก็มีกิเลสมีชีวิตไม่ต่างกับคนทั่วไป

ดังนั้นการที่พระอยู่ได้ นั่นคือ "ธรรมวินัยไม่ใช่เพราะกฎหมาย" ซึ่งหมายถึงศีล ๒๒๗ ข้อ ซึ่งจะไม่มีกฎหมายข้อไหนที่บอกว่าพระต้องสวมจีวร และมีศีลแต่ละข้อที่กำหนดว่าห่มจีวรแบบไหน ในวัดหรืออยู่นอกวัดอย่างไรบ้าง

สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นวิธีการที่พระพุทธเจ้าสร้างกรอบทางสังคมไว้ให้ เพื่อจะเป็นที่เคารพศรัทธาแค่นั้นเอง และทำให้เป็นพระปกติ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน ไม่ใช่ห่มจีวรแล้วมีสเกิร์ตอยู่ข้างในใครจะศรัทธา

ทุกวันนี้ก็เห็นแล้วว่าที่มีศีล ๒๒๗ ข้อ และพระราชบัญญัติสงฆ์ที่มีอีกตั้งกว่า ๔๐-๕๐ ข้อแล้วเป็นอย่างไรบ้าง ดังนั้นจึงต้องมาดูที่การศึกษาของพระนับตั้งแต่การบวชของพระที่เป็นลูกหลานของพวกเรานั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี และเมื่อเข้ามาห่มผ้าเหลืองแล้วก็ไม่ได้ปฏิบัติตัวตามวินัยสงฆ์

กระบวนการที่จะไปดัดแปลงขัดเกลาตรงนี้ยังไม่มี ในกรณีการสอนนักธรรมตรี โท เอก ก็สอนเพื่อใบปริญญา ที่เป็นกระดาษแผ่นหนึ่ง ไม่ได้สอนเพื่อเข้าใจ เวลาสอนท่องจำมาก็นำตรงนั้นมาพูดกับคนอื่นต่อ เปรียญก็เช่นเดียวกัน ทำให้กระบวนการตรงนี้ไม่ได้สะท้อนออกมา

ดั่งที่สมเด็จพระสังฆราชฯ ได้ตรัสไว้ว่า ในเรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นคนที่สมบูรณ์ ว่า "มนุษย์นิกรทั้งเด็กและผู้ใหญ่มักรับคำสอนทางธรรมจรรยาไปบรรจุไว้ในสมองกันเสียหมด ไม่นำไปบรรจุไว้ที่กาย วาจา และดวงใจ เมื่อบรรจุผิดที่ฉะนี้ คำสอนทางธรรมจรรยาก็กลายเป็นคำสอนทางโลกไป"

พระ ดร.อนิลมาน ย้ำว่า ถ้าวงการสงฆ์นำคำสอนของสมเด็จพระสังฆราชฯ ไปปฏิบัติ ความวุ่นวายต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะนี่คือกฎของสงฆ์ที่มีอยู่แล้ว

ส่วนการปฏิรูป วงการสงฆ์จัดการกันเองได้ ถ้ามีความรู้พอ และก็ต้องปฏิบัติตามตัวอย่างที่ดีด้วย เช่น มีฆราวาสมาถวายรถยนต์ให้สมเด็จพระสังฆราชฯ "ท่านไม่รับ" ท่านบอกว่าเราไม่มีที่จอดรถ เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับบุคคล ซึ่งการตั้งกฎ ดูแลตรวจสอบนั้นไม่มีทางเพราะจะมีช่องว่างตลอด แม้จะมีกฎหมายขึ้นมาก็ตาม ก็สู้กิเลสไม่ได้หรอก เพราะเมื่อไหร่ที่พระตัดกิเลสได้คงไม่ต้องปฏิรูปแล้ว แต่จะได้ขนาดไหนก็ไม่แน่ใจ

เพราะการปฏิรูปที่กำลังจะเกิดขึ้นนี้ เกิดจากอคติทั้งนั้น ผิดตั้งแต่วิธีการคิดว่าทำไมพระรวย ทำไมวัดรวย คำเหล่านี้มาจากไหน ถามว่าวัดอยู่ได้ด้วยอะไร ด้วยการบริจาคของญาติโยม ซึ่งวัดต้องมีค่าใช้จ่ายไม่เหมือนสมัยพุทธกาลแรกๆ ที่อยู่ใต้ต้นไม้ พระต้องเร่ร่อนหาต้นไม้ปักกลดสักที่

แต่กระบวนการตรงนี้ในปัจจุบัน เป็นอีกยุคสมัยที่เปลี่ยนไป สังคมเปลี่ยนไป อย่ามองในมุมเดียว ต้องมองจากความเป็นจริง ซึ่งวิถีชีวิตได้เปลี่ยนไป

ในแง่ของการแก้ปัญหา ต้องแก้เรื่องนี้ให้พระด้วย เพราะถ้าจะบอกว่าปฏิรูปเพราะปัญหา แต่ปัญหาไม่ได้อยู่เป็นก้อน ที่หากเจอปัญหาที่ไหนก็ตัดไป ขณะเดียวกันพระแต่ละวัดเองก็มีการสร้างจุดเด่นให้คนไปกราบไหว้ ซึ่งบางครั้งไม่ใช่พุทธศาสนา ถ้าจะว่ากันในเชิงวิชาการแล้วดูเหมือนประเทศไทยจะเป็นเถรวาทที่ฉาบด้วยความเป็นคนไทยไปแล้ว เป็นพุทธศาสนาเถรวาทแบบไทยๆ อะไรๆ ก็เอา จีนมาเราก็ฉลองแบบจีน ฝรั่งมาคริสต์มาสเราก็เอา ไม่รู้ว่าความเป็นไทยอยู่ตรงไหน เช่นเดียวกับศาสนาเหมือนกัน สอนสวรรค์เชื่อในสวรรค์ ซึ่งประเทศอื่นๆ ยังรักษาเอกลักษณ์ของตัวเองไว้ได้

อาลัย

หลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ
พระเทพวิทยาคม

พนิตา อังจันทรเพ็ญ

หลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ
วัดบ้านไร่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

หลวงพ่อคูณ สูญลับ ดับชีพแล้ว
ดั่งดวงแก้ว เคยแวววับ ดับแสงสี
พระผู้เป็น ความสว่าง ทางความดี
เป็นตัวอย่าง ที่ดี ของสมณะ

ไม่สั่งสม ไม่จมปลัก กับลาภยศ
ท่านเปลื้องปลด อหังการ กิเลสะ
เรียบและง่าย กายและใจ ให้ธรรมะ
สมถะ อย่างที่พระ ควรจะเป็น

โรงเรียน โรงพยาบาล สรรค์สร้างให้
ด้วยดวงใจ เปี่ยมเมตตา อย่างที่เห็น
มุ่งหมายจะ ดับร้อน ผ่อนให้เย็น
สิ้นทุกข์เข็ญ สิ้นวิโยค โศกมลาย

น้ำใจกว้าง ขวางกว่า มหาสมุทร
ไม่สิ้นสุด แม้กายลับ ดับสลาย
ท่านขอเป็น อาจารย์ใหญ่ มอบร่างกาย
เป็นผู้ให้ แม้เมื่อตาย วายชีวา

หลวงพ่อคือ แบบอย่าง ทางวิมุตติ์
ปริสุทฺ - โธ พิสุทธิ์ สุดสรรหา
เป็นโพธิ์ทอง ครองใจ ปวงประชา
ยามจากลา ไทยทั้งชาติ แทบขาดใจ

เรื่อง ความสงบเย็นของพระอริยบุคคล
สามเณรน้อยแห่งเมืองโกสัมพี

พนิตา อังจันทรเพ็ญ

เรื่องเล่าสำหรับเยาวชน

เก็บความจาก The Treasury of Truth (Dhammapada) ของ Ven. Weeragoda Sarada Mahathero

ขณะประทับอยู่ ณ เชตวันมหาวิหาร ในกรุงสาวัตถี พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระคาถานี้ ซึ่งเป็นเรื่องราวของสามเณรน้อยศิษย์ของพระติสสะแห่งเมืองโกสัมพี

ณ กรุงโกสัมพี มีบุรุษหนุ่มนายหนึ่ง เกิดในตระกูลผู้ดีเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป เขามีความเบื่อหน่ายชีวิตทางโลกจึงตัดสินใจสละโลก ไปบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา หลังอุปสมบทแล้วท่านเป็นที่รู้จักกันในนาม พระโกสัมพีวาสีติสสะ หรือเรียกกันสั้นๆ ว่า พระติสสะ ครั้นถึงเวลาเข้าพรรษา ท่านจำพรรษาอยู่ในกรุงโกสัมพี โยมอุปัฏฐากของท่านได้นำจีวร เนยฆี น้ำตาลจากต้นปาล์ม โดยนำของทั้งหมดไว้ยังแทบเท้าของท่าน แล้วเอ่ยถามท่านว่า “เป็นความจริงใช่ไหมขอรับ ที่ท่านไม่มีสามเณรคอยอุปัฏฐาก ผมจะยกลูกชายของกระผมถวายให้เป็นลูกศิษย์ของท่าน” พระติสสะยอมรับข้อเสนอของโยมอุปัฏฐากด้วยความรู้สึกขอบคุณ

จากนั้นโยมอุปัฏฐากของท่านก็นำลูกชายซึ่งมีอายุเพียงเจ็ดขวบเท่านั้น มามอบให้เป็นศิษย์ของพระติสสะ กล่าวแก่พระติสสะว่า “โปรดรับลูกชายของกระผมไว้ในคณะสงฆ์ด้วย” พระติสสะโกนศีรษะให้แก่เด็กน้อย เริ่มจากการชโลมผมของเด็กน้อยให้เปียก แล้วสอนหนูน้อยให้พิจารณาขันธ์ ๕ ไปด้วย ทันทีที่มีดโกนปาดไปที่หนังศีรษะของเด็กน้อย ทันใดนั้นเองเด็กน้อยวัย ๗ ปีผู้นั้นก็ได้บรรลุอรหัตมรรค กลายเป็นพระอรหันต์ พร้อมด้วยอภิญญา โดยที่พระติสสะไม่ได้ล่วงรู้เลย ว่าศิษย์ของตนเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว

เมื่อออกพรรษาแล้วพระติสสะประสงค์จะไปเฝ้าพระพุทธเจ้าจึงพาสามเณรลูกศิษย์ไปด้วย จากนั้นก็ออกเดินทางไป ระหว่างทางได้เข้าพักแรมที่วัดแห่งหนึ่ง สามเณรน้อยเตรียมที่นอนให้กับพระอุปัชฌาย์เสร็จ พระอาทิตย์ก็อับแสงแล้วทำให้มองอะไรไม่ถนัด สามเณรจึงตัดสินใจถือเนสัชชิกังค์ คือนั่งสมาธิทั้งคืน (ไม่เอนตัวนอน) อยู่ที่มุมหนึ่งของห้อง ตอนใกล้รุ่ง พระติสสะตื่นขึ้นมองเห็นสามเณรนั่งอยู่เช่นนั้น ก็คิดว่าสามเณรควรออกไปจากห้อง* จึงหยิบพัดใบตาลที่เหน็บอยู่ข้างที่นอนโยนไปปลุกเณรพูดว่า "เณรน้อยออกไปข้างนอก"

เคราะห์หามยามร้าย ปลายแหลมคมของพัดได้ทิ่มเข้าไปที่ลูกตาข้างหนึ่งของเณร เป็นเหตุให้สามเณรตาบอดทันที แม้จะเจ็บปวดจากอาการตาบอดโดยเฉียบพลัน แทนที่จะบอกพระอาจารย์ว่า ท่านอาจารย์ทำกระผมตาบอดแล้วขอรับ สามเณรยังสู้อุตส่าห์ถามอาจารย์ว่า "ท่านอาจารย์ว่าอย่างไรหรือครับ" พระติสสะตอบว่า "ลุกขึ้น และออกไปข้างนอก" สามเณรก็ลุกขึ้นเอามือปิดตาข้างที่บอดนั้นแล้วเดินออกไปข้างนอกห้องพักของพระอาจารย์ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อถึงเวลาอุปัฏฐากพระอาจารย์ตามหน้าที่ของตน แทนที่จะบอกอาจารย์เรื่องที่ตนตาบอดแล้ว หรือนั่งเฉยๆ เพราะเจ็บปวด สามเณรกลับใช้มือข้างหนึ่งปิดตาข้างที่บอด อีกมือหนึ่งหยิบไม้กวาดมากวาดห้องเสร็จแล้วไปซักจีวร ตักน้ำไว้ให้พระอาจารย์ล้างหน้า ทำทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ขณะเตรียมไม้สีฟันถวายพระอาจารย์ สามเณรได้เล่าเรื่องทั้งหมดแก่พระอาจารย์ด้วยความสงบ พระติสสะได้ยินเรื่องทั้งหมดแล้ว รู้สึกสะเทือนใจอย่างรุนแรง สามเณรน้อยพยายามปลอบใจพระอาจารย์อย่างสุดความสามารถแต่พระติสสะก็ไม่อาจคลายความสะเทือนใจได้เลย จึงรีบพาสามเณรน้อยไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า

---

* ในสิกขาบทที่ ๕ มุสาวาทวรรคว่า "อนึ่ง ภิกษุใดสำเร็จการนอนร่วมกับอนุปสัมบัน ยิ่งกว่า ๒-๓ คืน เป็นปาจิตตีย์. (อนุปสัมบัน คือ ผู้ที่ไม่ได้อุปสมบท ได้แก่ สามเณร และคฤหัสถ์)

พระพุทธเจ้าตรัสถามพระติสสะว่า “ภิกษุทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปด้วยดีหรือเปล่า?” พระติสสะทูลตอบว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างสำหรับข้าพระองค์เป็นไปด้วยดี แต่สามเณรน้อยรูปนั้น ซึ่งดีงามเป็นเลิศอย่างที่ข้าพระองค์ไม่เคยพบเห็นรูปนี้...” แล้วพระติสสะก็ทูลเล่าเรื่องสลดใจที่เกิดขึ้น เมื่อจบเรื่องพระติสสะสรุปว่า

“ข้าพระองค์ขอให้สามเณรยกโทษให้ข้าพระองค์ สามเณรตอบว่า ท่านอาจารย์อย่าตำหนิตนเองในเรื่องนี้ และผมก็จะไม่ตำหนิพระอาจารย์”

พระพุทธเจ้าตรัสแก่พระติสสะว่า

“ภิกษุ บุคคลผู้กำจัดกิเลสหมดสิ้นแล้ว จะปลอดพ้นจากความโกรธ ความเกลียดที่จะมีต่อผู้อื่น”

ปิดท้ายโดยพระคาถาประจำเรื่องภาษาบาลี ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า

“พระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นอิสระจากอวิชชา จะสงบเย็น ไม่หวั่นไหว จากผลกระทบของความเปลี่ยนแปลง จิตของท่านถึงความสงบอย่างแท้จริง คำพูดของท่านสงบเย็น การกระทำของท่านสงบเย็น”

โต้ฟ้าวัดจากแดง

สังคม ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ในวัดจากแดง

พระเณรวัดจากแดงสอบบาลีสนามหลวงได้ ๕๑ รูป

วัดจากแดงของเราเป็นสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ที่ไม่เพียงแต่จะให้การศึกษาพระปริยัติธรรมในสายบาลีใหญ่ ยังได้เปิดโอกาสให้พระเณรสอบบาลีสนามหลวงด้วย ซึ่งทุกปีพระจากวัดจากแดงสอบบาลีสนามหลวงได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จนได้รับรางวัลสำนักเรียนดีเด่น ของจังหวัดสมุทรปราการมาแล้วหลายครั้ง ในปีนี้ก็เช่นกัน เป็นเรื่องน่ายินดีอีกครั้ง ที่เราได้**พระเปรียญ ๙** เป็นครั้งแรก คือ พ.ม.พิเชษฐ์ เตชธมฺโม ส่วนชั้นอื่นก็มีดังนี้ **ป.ธ.๗** พ.ม.ไพบูลย์ จารุวณฺโณ **ป.ธ.๖** ได้ ๔ รูป พ.ม.ดอน พ.ม.คิมหันต์ พ.ม.ขรรชัย และพ.ม.สินชัย **ป.ธ.๕** ได้หมอต้น พ.ม.กีรติ **ป.ธ.๔** ได้ ๘ รูป พ.ม.บุญเจิด พ.ม.วิทยา ส.ณ.จิน พ.ม.ปรีชา พ.ม.กฤตย์ พ.ม.วินัย พ.ม.ทรงพล พ.ม.เนือต และขอแสดงความยินดีกับ พ.ม.ใหม่ **ป.ธ.๓** ๑๑ รูป มี พ.เดชณรงค์ พ.โทนี พ.จันทา พ.สาวุฒิ์ พ.คุนธิม พ.โชติ พ.สังคีต พ.นรวัฒน์ พ.วีระศักดิ์ พ.กึมเสราะ พ.ธีรวัฒน์ และสุดท้าย **ป.ธ.๑-๒** อีก ๒๑ รูป รวมทั้งสิ้น ๕๑ รูป และคฤหัสถ์อีก ๒ ท่าน คือ ทิดเรวัตร และคุณพีรวัธน์

ได้อาจารย์ใหม่จากวัดหาดใหญ่สิตาราม มาช่วยสอนบาลี

เปิดเรียนปีการศึกษาใหม่นี้ อาจารย์น้อม ดาดขุนทด จากวัดหาดใหญ่สิตาราม จ.สงขลา มาช่วยสอนบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น สำหรับพระภิกษุสามเณรที่เข้ามาเรียนใหม่ ประมาณ ๑๐ รูป วัดจากแดงถือได้ว่าเป็นวัดใหญ่ สามารถรองรับพระเณรที่จะมาอยู่จำพรรษาเพื่อการศึกษาเล่าเรียนได้เป็นจำนวนมาก เพราะแนวทางของวัดคือการส่งเสริมการศึกษา จนกระทั่งเป็นที่รู้จักกันในวงการพระสงฆ์ว่า เป็นแหล่งรวมความรู้ทางปริยัติธรรมที่เข้มข้น ด้วยเหตุนี้จึงมีพระภิกษุสามเณรติดต่อขอมาเล่าเรียนที่วัดอยู่เนืองๆ ซึ่งทางวัดก็ได้มีการสอบสัมภาษณ์ เพื่อการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาศึกษาว่ามีความสนใจจริงหรือไม่อย่างไร หากสนใจ และตั้งใจจริง ก็มีโอกาสที่จะได้เข้ามาจำพรรษาในวัดเพื่อศึกษาเล่าเรียนต่อไป ในปีนี้มีพระเณรที่เข้ามาใหม่ ๑๐ รูป

เปิดสอนบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น สำหรับชาวบ้าน

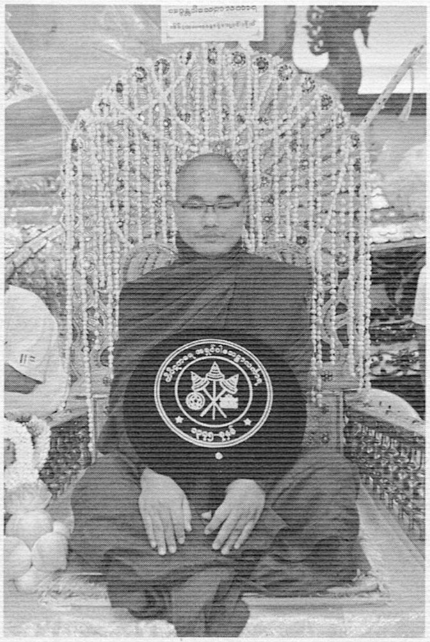
๖ มิ.ย. นี้ พระมหาพิษณุ ธมฺมวาที จะเปิดสอนบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น เรียนทุกวันเสาร์ ๑๓.๐๐-๑๕.๓๐ น. ขณะนี้มีผู้สนใจสมัครเรียนแล้ว ๓๙ ท่าน ผู้ใดสนใจติดต่อสมัครได้ที่ศาลาบำเพ็ญบุญ โทร. ๐๘๘-๑๘๔-๘๘๑๘

ตำราใหม่ สำหรับปีการศึกษาใหม่

พระอาจารย์มหาต่วน อาจารย์ใหญ่หลักสูตรบาลีใหญ่วัดจากแดง กำลังจะพิมพ์ตำราปทรูปสิทธิอีก ๗ เล่ม ตั้งแต่ สนธิกัณฑ์ นามกัณฑ์ การกกัณฑ์ สมาสกัณฑ์ ตัทธิตกัณฑ์ อาขยาตกัณฑ์ กิพพิธานกัณฑ์ พิมพ์ปกแข็ง และมีกล่องใส่เป็นชุดด้วย ทั้งนี้ ได้คุณโยมสุวรรณ ตันตระเธียร และคณะศิษย์พระอาจารย์ต่วน ช่วยสนับสนุนการจัดพิมพ์ หากท่านใดสนใจ อดใจรออีกนิด ติดต่อขอรับได้ ที่ห้องเรียนพระอาจารย์มหาต่วน

พระผู้ทรงพระไตรปิฎกจากเมียนมาร์เดินทางมาแสดงธรรม

นับเป็นมงคลวาระอีกครั้งหนึ่ง ที่พระผู้ทรงพระไตรปิฎกจากเมียนม่าร์จะเดินทางมาเยือนไทย และจะแสดงพระธรรมเทศนาเป็นภาษาเมียนมาร์ ในวันที่ ๓๐-๓๑ พ.ค. ๒๕๕๘ งานนี้ญาติโยมชาวเมียนม่าร์คงมากันมืดฟ้ามัวดินเหมือนเช่นทุกครั้งที่ผ่านมา ญาติโยมคนไทยอยากมาฟังด้วยก็ได้พระอาจารย์มหาประนอมช่วยแปลเป็นภาษาไทยให้

พิธีสำคัญวันวิสาขบูชา

๑ มิ.ย. ๒๕๕๘ วันวิสาขบูชา มีพิธีเจริญพุทธมนต์ และประกอบพิธีประดิษฐาน พระอุณาโลมที่พระนลาฏ (หน้าผาก) ขององค์พระศรีสมันตพุทธชินราช พระประธาน ในสุธัมมศาลา วัดจากแดง

สงฆ์จากวัดจากแดงร่วมอาลัยหลวงพ่อคูณ

เนื่องจากมรณกรรมของหลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ ในวันที่ ๑๖ พ.ค. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา หลวงพ่อคูณได้ทำพินัยกรรมระบุว่าท่านต้องการบริจาคร่างกายให้เป็นอาจารย์ใหญ่ ให้แผนกกายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยให้มีพิธีสวดพระอภิธรรมเพียง ๗ วันเท่านั้น แล้วให้เคลื่อนศพไปสู่ขั้นตอนการดองยาวนาน ๑ ปี จึงจะนำไปเป็นอาจารย์ใหญ่ จากนั้นอีกสองปี จะรับการฌาปนกิจร่วมกับอาจารย์ใหญ่ท่านอื่น แล้วให้นำเถ้ากระดูก ไปลอยที่แม่น้ำโขง ในการนี้คณะสงฆ์จำนวนหนึ่งจากวัดจากแดง ได้เดินทางไปกราบคารวะศพในวันที่ ๒๓ พ.ค. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

โดยมีหลวงปู่จันทา พอ.ชนะ และพระสงฆ์อีก ๑๐ รูป เดินทางไปกลับในวันเดียวนับเป็นเรื่องน่าอนุโมทนาสาธุการ ตามข่าวระบุว่า มีผู้ไปร่วมในพิธีสวดพระอภิธรรมวันละแสนกว่าคน โดยเฉพาะวันสุดท้ายที่เป็นวันเคลื่อนศพ มีคนไปร่วมเกือบล้านคน

